

Voor professionele beleggers

UITDAGING AANVAARD

Waarom wij geloven in actief
aandeelhouderschap

APRIL 2022

Experts in duurzaam beleggen van
ROBECOSAM

ROBECO
The Investment Engineers

INHOUD

Vier op de vijf beleggers vinden engagement belangrijk 4

Engagement over de hele wereld 6

Engagement van
beleggers met Enel: een succesverhaal 7

Wegwerpplastic: niet zo fantastisch 16

Desinvesteren of niet desinvesteren – dat is niet de vraag 17

Achter onze advertenties 23

Een externe blik 27

Verbetering duurzaamheid
in de toeleveringsketen van vlees en vis 30

Woorden omzetten in daden 31

Eerlijke lonen in de kledingsector 32

Bescherming van de aarde overkoepelend engagementthema voor 2022 33

18 jaar succes met actieve engagement 35

'Engagement,
klimaat en
biodiversiteit
spelen een
centrale rol in alle
beleggingsprocessen
tussen vandaag en
de dag dat u met
pensioen gaat –
en zelfs tot lang
na die tijd'

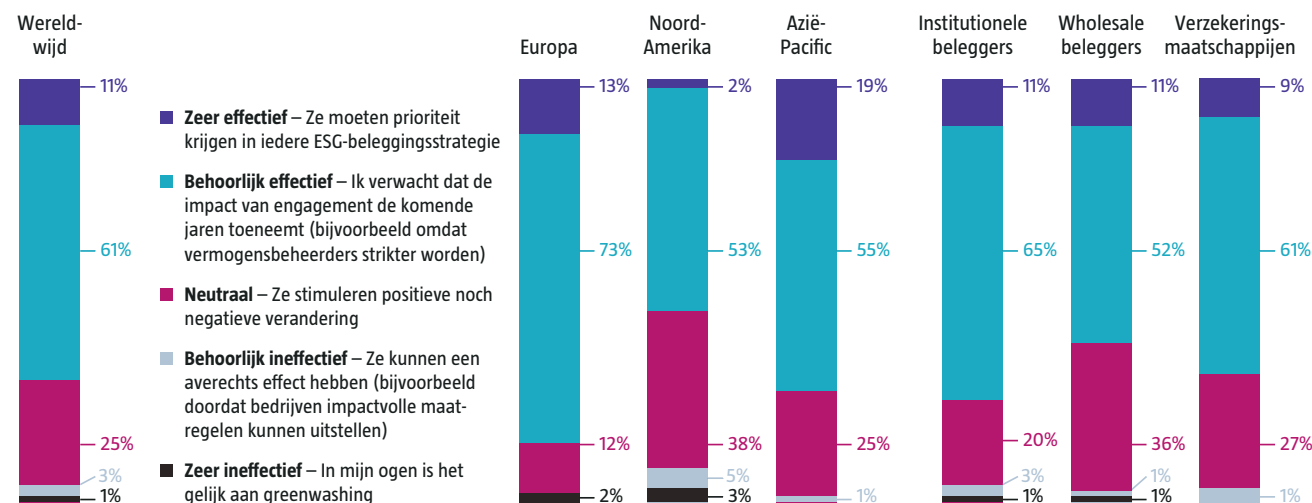
Victor Verberk
CIO Fixed Income & Sustainability

VIER OP DE VIJF BELEGGER S VINDEN ENGAGEMENT BELANGRIJK

Zo'n 80% van de beleggers geeft aan dat engagement de komende twee jaar een belangrijke rol gaat spelen in hun beleggingsbeleid. Dat blijkt uit de tweede jaarlijkse Robeco Global Climate Survey, uitgevoerd door CoreData Research in januari 2022.

Uit het onderzoek komt ook naar voren dat 61% van de beleggers vindt dat engagement 'behoorlijk effectief' is voor het stimuleren van verandering en voortgang in het ESG-beleid van de bedrijven waarin ze beleggen. En ze verwachten dat hun impact in de toekomst toeneemt. Ongeveer 11% zegt engagement 'zeer effectief' te vinden, terwijl 25% neutraal is. →

Hoe beleggers aankijken tegen engagement

De som van de percentages komt mogelijk niet uit op 100% als gevolg van afronding. Bron: Robeco, CoreData.

Driekwart van de beleggers denkt dat een netto-uitstoot van nul de komende drie jaar het belangrijkste engagementthema wordt, met het oog op het bereiken van CO₂-neutraliteit in 2050.

Verder is actief aandeelhouderschap de favoriete benadering om omstreden sectoren aan te pakken, zoals olie en gas, waarbij vooral stemmen en engagement effectief zijn gebleken om toezeggingen voor decarbonisatie af te dwingen. Zo'n 28% zegt in de komende twee jaar een actieve aandeelhouder te zijn in olie- en gasbedrijven.

DE VISIE VAN 300 BELEGGER

De resultaten zijn opgenomen in de Robeco Climate Survey 2022, waarvoor de standpunten van 300 wereldwijde beleggers over hun benaderingen voor decarbonisatie, klimaatverandering, biodiversiteit en engagement zijn verzameld. Dit was het tweede onderzoek in zijn soort, na de succesvolle editie van 2021.

Het onderzoek omvatte een uitgebreide online enquête, die in januari 2022 is uitgevoerd door CoreData Research. De ondervraagde beleggers zijn samen goed voor een beheerd vermogen van USD 23,7 biljoen, uiteenlopend van minder dan USD 1 miljard voor de kleinste tot meer dan USD 1 biljoen voor de grootste.

De beleggers werd gevraagd naar hun mening over actief aandeelhouderschap en engagement, waar niet alle beleggers zich mee bezig houden. Robeco heeft al sinds 2005 een Active Ownership- en een engagementteam. Soms stemt het of gaat het in dialoog namens andere beleggers.

Enkele belangrijke bevindingen van het onderzoek waren:

- Actief aandeelhouderschap en engagement zijn nu voor bijna 73% van de beleggers een belangrijk onderdeel van het beleggingsbeleid, terwijl 80% aangeeft dat het belang ervan de komende twee jaar toeneemt.
- 73% van de Europese beleggers en 61% van de beleggers wereldwijd zegt dat engagementstrategieën een behoorlijk effectief middel zijn voor het stimuleren van verandering en voortgang in het ESG-beleid van de bedrijven waarin ze beleggen.
- 60% van de beleggers geeft aan te beschikken over zeer goede of redelijke kennis over engagement met bedrijven om CO₂-uitstoot aan te pakken.
- 66% van de beleggers zegt gemotiveerd te zijn actief aandeelhouderschap/engagement in te zetten om ervoor te zorgen dat de normen voor governance in lijn zijn met good practices.
- Waar beleggers over het algemeen betere data willen over ESG-kwesties, maakt op dit moment slechts net iets meer dan de helft van de beleggers gebruik van gegevens over corporate governance. Een gebrek aan data wordt vaak genoemd als een van de grootste obstakels voor duurzaamheid. ●

ENGAGEMENT OVER DE HELE WERELD

Op deze pagina staat slechts een kleine greep uit de engagementactiviteiten van Robeco. In 2021 hebben we 270 engagementcases en 942 engagementactiviteiten¹ uitgevoerd, op zes verschillende continenten, met veel verschillende bedrijven en over uiteenlopende onderwerpen.

1. Bron: Active Ownership-rapport, vierde kwartaal 2021.

Visa – VS Cyberveiligheid

2018-2021 | Succesvol afgesloten

Visa scoorde goed op de meeste engagementdoelstellingen. Een aansprekend voorbeeld van cybergovernance & toezicht is de Audit & Risk Committee, die toezicht houdt op de relevante risico's en zorgt voor de juiste technische ervaring in de raad van bestuur. Visa heeft toegezegd de verslaglegging over de aanpak van cyber risico's verder te verbeteren, inclusief details over hoe cyberveiligheid is opgenomen in de beloningscriteria voor bestuurders. Het bedrijf huurt ook externe partijen in om de volwassenheid van zijn programma te beoordelen.

Royal Mail plc – VK

Goede governance

2018-2021 | Succesvol afgesloten

Bij Royal Mail kwamen de aandeelhouders in 2018 in opstand tegen een salarisverhoging. Dit leidde vervolgens tot een overlegproces waarin de financiële cijfers beter werden gericht op de toenmalige strategie en de pensioenvoorzieningen beter werden afgestemd op die van de medewerkers. Tegelijkertijd werd het aantal KPI's met betrekking tot duurzaamheid teruggebracht voor een betere focus op de ESG-aspecten.

BMW – Duitsland

ESG-uitdagingen in de auto-industrie

2017-2020 | Succesvol afgesloten

Personenauto's zijn rechtstreeks verantwoordelijk voor ongeveer 7% van de wereldwijde CO₂-uitstoot en voor 45% van de vraag naar olie. Tijdens onze engagement kreeg BMW weinig te maken met defecten en terugroepacties wegens veiligheidsproblemen, heeft het bedrijf functieoverschrijdende doelstellingen opgesteld en heeft het maatstaven voor productkwaliteit geïntegreerd in het beloningsbeleid voor het personeel. De onderneming heeft toegezegd te voldoen aan de EU-emissienormen voor 2020, maar kan nog meer voortgang boeken door te streven naar een netto-uitstoot van nul.

Ebara – Japan

Standaarden voor corporate governance in Azië

2018-2021 | Succesvol afgesloten

Er is de nodige controverse ontstaan over de leiding van de onderneming, maar de activiteiten blijven het goed doen. Toen onze engagement van start ging, lag het rendement van de onderneming onder dat van wereldwijde concurrenten. De onderneming heeft onze aanbevelingen om beslissingen economisch beter te onderbouwen ter harte genomen. De pay-out ratio is gestegen van 14% naar 77,9% (in 2020), in lijn met die van wereldwijde branchegenoten. We zetten de engagement met de onderneming voort in een nieuw thema.

Alphabet – VS

Maatschappelijke impact van kunstmatige intelligentie

2019-2022 | Geen voortgang

Mede onder aanvoering van Robeco hebben verschillende beleggers tijdens de aandeelhoudersvergadering van Alphabet een voorstel ingediend met het verzoek een mensenrechten-commissie op te richten. Circa 16% van de aandeelhouders stemde voor ons voorstel. Alphabet kondigde een update aan van zijn Audit Committee Charter, waar de beoordeling van grote risico-exposures rond duurzaamheid en burger- en mensenrechten aan toe is gevoegd. Dat is in lijn met ons verzoek om het bestuurlijk toezicht te formaliseren. We zetten onze engagement voort.

Adidas – Duitsland

Eerlijke lonen in de kledingsector

2018-2021 | Succesvol afgesloten

Adidas heeft eerlijke lonen geïntegreerd in het inkoopproces. Fabrieken die verantwoordelijk zijn voor 85% van het inkoopvolume van de onderneming zijn aangesloten bij een vakbond en in 56% van die fabrieken gelden specifieke collectieve arbeidsovereenkomsten. Het platform van de onderneming voor klachten over mensenrechten, dat toegankelijk is voor belanghebbenden uit de gehele toeleveringsketen, maakt de status van klachten openbaar en vermeldt in welke regio's klachten zijn gemeld en door welk soort organisatie.

Enel – Italië

Netto CO₂-uitstoot van nul

2021-2023 | Positieve voortgang

De engagement met Enel was gericht op het stellen van langetermijndoelen voor de scope 3-emissies uit de verkoop van aardgas aan consumenten (23% van de totale uitstoot) en op een decarbonisatiestrategie voor hun aardgascentrales. Enel heeft toegezegd zijn activiteiten in 2040 volledig gedecarboniseerd te hebben, waarmee de vorige doelstelling met tien jaar is vervroegd. Om deze doelstelling te bereiken heeft Enel toegezegd uitsluitend energie uit hernieuwbare energiebronnen op te wekken en te verkopen.

Deere & Co. – VS

Voedselzekerheid

2018-2021 | Succesvol afgesloten

Een groot deel van de 1,4 miljard inwoners van India is ondervoed. Robeco heeft Deere & Co gestimuleerd in het R&D-programma prioriteit te geven aan het innoveren van tractoren, om de productiviteit van boeren in lage- en middeninkomenslanden te verbeteren. Deere & Co heeft zijn conventionele tractoren met succes omgebouwd om te voorzien in de behoefte van kleinere boerenbedrijven. We hebben onze engagementdoelstelling 'innovatiemanagement' met succes gesloten toen de onderneming kon aantonen zich in te zetten voor een hogere productiviteit van boeren en hogere inkomens in voedselonzeker regio's.

HOE EEN CONSTRUCTIEVE DIALOOG STEEDS
AMBITIEUZERE KLIMAATSTRATEGIEËN ONDERSTEUNT

ENGAGEMENT VAN BELEGGERS MET ENEL: EEN SUCCESVERHAAL

De wereld moet minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en daarbij is een grote rol weggelegd voor nutsbedrijven. Als leveranciers van elektriciteit hebben ze tientallen jaren kolen, gas en olie verbrand om te voldoen aan de groeiende vraag vanuit de samenleving. Maar ze kunnen ook een onderdeel van de oplossing worden, zoals Enel heeft laten zien.

IN HET KORT

- Engagement leidt tot een versnelling van Enels decarbonisatieplannen
- Eerste nutsbedrijf dat toelegt in 2040 geen energie meer op te wekken met gas
- Enel pakt Scope 3-uitstoot aan en wil daarom stoppen met de verkoop van aardgas

enel

Robeco is al meer dan zes jaar in dialoog met de in Italië gevestigde energieproducent, de grootste van Europa, om het bedrijf ertoe aan te zetten sneller af te stappen van fossiele brandstoffen. Deze dialoog heeft opzienbarende resultaten opgeleverd, zoals de toezegging om steenkool uit te faseren en de Scope 3-uitstoot terug te dringen. Bovendien heeft Enel een expert op het gebied van windenergie aangesteld in het bestuur.

En nu is het nutsbedrijf van plan om als een van de eerste ter wereld alleen nog maar energie op te wekken met hernieuwbare bronnen. Dat zou betekenen dat niet alleen de netto directe uitstoot wordt teruggebracht naar nul, maar ook de absolute uitstoot. Daarnaast richt het bedrijf zich voor alle scopes op een duidelijk netto-nuldoel voor 2040.

Hoe is dit allemaal tot stand gekomen? Veel nutsbedrijven zijn zeer terughoudend om veranderingen door te voeren, waarbij ze wijzen op het belang van een zekere stroomvoorziening en op de onbetrouwbaarheid van hernieuwbare bronnen – geen zon of wind betekent geen stroom. Carola van Lamoen, hoofd Sustainable Investing en in 2005 de oprichter van Robeco's engagementteam, vertelt het verhaal.

TERUG NAAR 2015 De transitietrend

"In 2015 hebben we ons vizier gericht op nutsbedrijven. We zagen namelijk dat de transitie naar een CO₂-arme toekomst op gang kwam en dat de sector nutsbedrijven hier op korte termijn het meest door geraakt zou worden", zegt ze.

"Op dat moment richtten we ons op Europese nutsbedrijven om te zien hoe we deze bedrijven konden helpen bij het afstappen van steenkool. Enel was een logische kandidaat voor engagement, want het was het grootste nutsbedrijf in Europa, met op dat moment een grote exposure naar steenkool."

Het Active Ownership-team startte een onderzoek om te bepalen waar Enel precies stond met zijn decarbonisatieplannen. Over het algemeen begint een engagement niet helemaal bij nul, want meestal heeft een bedrijf al wel een soort beleid opgesteld om duurzamer te worden. Feedback van beleggers kan dan helpen om de nadruk te leggen op de grootste punten van zorg.

Voortbouwen op de basis

Enel had al gezien uit welke hoek de wind blies – vrij letterlijk in dit geval – en begon steenkool te vervangen door windenergie en andere schone vormen van energie. In 2015 waren kolencentrales goed voor zo'n 20% van de totale capaciteit van Enel. Dit percentage is ruimschoots gehalveerd tot minder dan 8% in december 2021 en mede dankzij onze engagement heeft het bedrijf toegezegd vanaf 2027 helemaal geen steenkool meer te gebruiken.

"Enel was denk ik een van de eerste bedrijven die zich bewust was van de reusachtige verschuiving die aan de gang was in de sector", zegt Van Lamoen. "De basis was al min of meer gelegd. In 2015 had Enel al toegezegd te streven naar een netto-uitstoot van nul en een wetenschappelijk onderbouwde doelstelling opgesteld voor het terugdringen van de uitstoot in 2020." ↓

'Enel was denk ik een van de eerste bedrijven die zich bewust was van de reusachtige verschuiving die aan de gang was in de sector'

Carola van Lamoen
hoofd Sustainable Investing bij Robeco

“Daarnaast zou het bedrijf geen nieuwe kolencentrales meer ontwikkelen en was het al begonnen met het sluiten van enkele bestaande kolencentrales. Ze hadden nog niet alles helemaal op een rijtje, maar ze wisten al wel welke kant ze op moesten. Dat hielp natuurlijk enorm.”

“Wat ik miste was een openbaar gemaakte klimaatstrategie om het streven naar een netto-uitstoot van nul te kunnen waarmaken. Onze rol bestond voor een groot deel uit: aangeven waar onze prioriteiten liggen als beleggers, duidelijk maken wat we verwachten van het bedrijf, en altijd proberen te helpen bij het zetten van de volgende stap.”

VERGROENING IN 2016

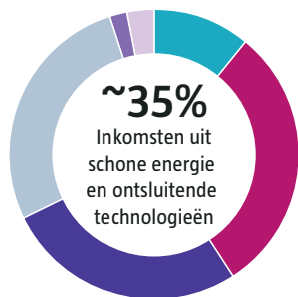
Groene energie wordt mainstream

De eerste resultaten lieten niet lang op zich wachten, want Enel liet al snel zien hernieuwbare energie heel serieus te nemen. In hun ogen is echt duurzaam beleggen alleen mogelijk als het komt van de absolute top, en bij Enel staat precies de juiste man aan het roer.

Francesco Starace was Chief Executive Officer van Enel Green Power van 2008 tot 2014 en bracht het bedrijf in 2010 naar de aandelenbeurs van Milaan en Madrid via een succesvolle beursgang die EUR 8 miljard opleverde. Hij werd in 2014 CEO van de hele groep en gaf hernieuwbare energie een centrale plek in de strategie van het bedrijf. In 2016 haalde het bedrijf Enel Green Power van de beurs om het te integreren in de totale groep. →

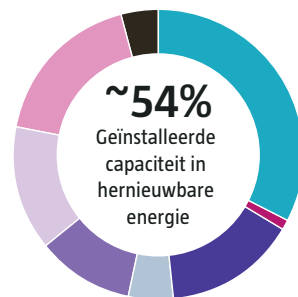
Enel in het kort

Omzet per bedrijfstak

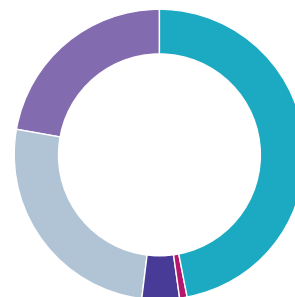
Groene stroom	11%
Energieopwekking en -verkoop	30%
Infrastructuur en netwerken	27%
Eindmarkten	27%
Enel X	2%
Overige diensten	3%

Geïnstalleerde capaciteit per bron

Waterkracht	33%
Aardwarmte	1%
Wind	15%
Zon	5%
Steenkool	11%
Olie en gas	14%
Gecombineerde cyclus	18%
Nucleair	4%

Overzicht emissies

Scope 1 (directe uitstoot)	47%
Scope 2 (ingekochte elektriciteit)	1%
Scope 2 (verliezen distributienet)	4%
Scope 3 (verkoop van elektriciteit)	26%
Scope 3 (verkoop van gas)	22%

De afbeeldingen wijzen op in aanmerking komende activiteiten volgens aanbevelingen van de Technical Expert Group (TEG) van de EU. Bron: Enel, Robeco.

UITGELEGD IN 150 WOORDEN

Een **stewardshipcode** is een reeks principes die van beleggers vereist dat ze transparant zijn over hun beleggingsprocessen, een dialoog aangaan met de ondernemingen waarin ze beleggen en hun stem uitbrengen op aandeelhoudersvergaderingen. De eerste stewardshipcode werd in 2010 geïntroduceerd in het Verenigd Koninkrijk, met als doel de engagement tussen vermogensbeheerders en ondernemingen te verbeteren om zo het risicogecorrigeerde rendement op de lange termijn te maximaliseren. In 2014 was Japan het eerste land in Azië dat zo'n code introduceerde. Het International Corporate Governance Network heeft in 2020 een Global Stewardship Code opgesteld, die veel landen en beleggers nu volgen.

Hoewel deze stewardshipcodes niet verplicht zijn, worden ze wel steeds vaker gezien als een voorwaarde om zaken te doen. Zo verlangt het grootste Japanse pensioenfonds GPIF bijvoorbeeld van vermogensbeheerders dat ze de Japanse stewardshipcode ondertekenen. Robeco is van mening dat een actieve benadering voor het beheer van vermogen een belangrijk onderdeel is van zijn duurzame beleggingsbenadering en heeft een aantal robuuste beleidsmaatregelen genomen om te voldoen aan zijn verantwoordelijkheden op dit gebied.

“De CEO van de divisie hernieuwbare energie werd dus aangesteld als CEO van de gehele groep, en dat zette echt de toon”, zegt Van Lamoen. “Hij speelde een zeer belangrijke rol in de transitie en doet dat nu nog steeds.”

“Als er al een topbestuurder zit met zo’n overtuiging, helpt dat onze engagement natuurlijk enorm. Het bedrijf staat er dan namelijk voor open om deze onderwerpen te bespreken.”

Steenkool uifaseren

De stevige toezegging voor hernieuwbare energie was er dus en daarom verschoof de aandacht weer naar Enels afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Een groot deel van de capaciteit is afkomstig van oude thermische centrales, zoals gasturbines met gecombineerde cyclus en olie- en gascentrales, naast enkele resterende kolencentrales.

“In de eerste jaren van de engagement was onze belangrijkste taak het opstellen van een plan voor het bedrijf om steenkool uit te faseren”, zegt Van Lamoen. “We waren kritisch over enkele investeringen die het bedrijf deed, omdat het nog steeds geld stak in het verbeteren van centrales op basis van fossiele brandstoffen waarvoor een kortere levensduur dreigde.”

“Het probleem waar ze tegenaan liepen, was dat ze niet zomaar energiecentrales konden sluiten. Daar moest de toezichthouder namelijk goedkeuring voor geven om de energievoorziening te garanderen. Aanvankelijk was het bedrijf wat huiverig om iets te communiceren voordat de autoriteiten meer duidelijkheid hadden gegeven over wat ze wel en niet konden doen.”

“Ze begonnen met het uifaseren van de minder efficiënte kolencentrales en werden verzocht sommige van de andere centrales om te zetten naar aardgas om de energievoorziening op peil te houden. In de jaren daarna deed het bedrijf de toezegging om kolencentrales uit te faseren voor 2030, om daar later 2027 van te maken – allemaal met goedkeuring van de toezichthouders.” ↓

Groene stroom en conventionele opwekking bij – Geïnstalleerde capaciteit en productie per groep

Geïnstalleerde capaciteit (MW)

Groep	BJ 2021	% weging	BJ 2020	% weging	J-O-J	Extra cap. 2021
Waterkracht	27.847	32	27.820	33,1	0,1	33
Windenergie	14.903	17,1	12.412	14,8	20,1	2.596
Zonne-energie	6.401	7,4	3.903	4,6	64	2.514
Aardwarmte	915	1,1	882	1,1	3,7	33
Totaal hernieuwbare energie	50.066	57,5	45.016	53,6	11.2	5,176
Nucleair	3.328	3,8	3.328	4	0	-
Steenkool	6.910	7,9	8.903	10,6	-22,4	1
Gasturbines met gecombineerde cyclus	15.039	17,3	15.009	17,9	0,2	32
Olie en gas	11.715	13,5	11.711	13,9	0	5
Totaal conventionele opwekking	36.992	42,5	38.951	46,4	-5	38
Totaal geconsolideerde capaciteit	87.058	100	83.967	100	3,7	5.214
Beheerde capaciteit	3.322	-	3.600	-	-7,7	-
Totale capaciteit	90.380	-	87.567	-	3,2	-

Productie (GWh)

Groep	BJ 2021	% weging	BJ 2020	% weging	J-O-J	Kwartaalproductie
Waterkracht	57.001	25,6	62.437	30,1	-8,7	13.576
Windenergie	37.791	17	30.992	15	21,9	10.687
Zonne-energie	7.940	3,6	5.803	2,8	36,8	2.157
Aardwarmte	6.086	2,7	6.127	3	-0,7	1.544
Totaal hernieuwbare energie	108.817	48,9	105.360	50,9	3,3	27.964
Nucleair	25.504	11,5	25.839	12,5	-1,3	5.609
Steenkool	13.858	6,2	13.155	6,4	5,3	4.605
Gasturbines met gecombineerde cyclus	51.718	23,2	43.353	20,9	19,3	14.242
Olie en gas	22.709	10,2	19.401	9,4	17,1	5.963
Totaal conventionele opwekking	113.789	51,1	101.749	49,1	11,8	30.419
Totaal geconsolideerde productie	222.605	100	207.108	100	7,5	58.383
Beheerde productie	9.632	-	9.894	-	-2,6	-
Totale productie	232.237	-	217.002	-	7	-

De geïnstalleerde capaciteit en energieproductie van Enel op 31 december 2021: ongeveer 40% van de geconsolideerde productie is nog steeds afkomstig van fossiele brandstoffen, aangevoerd door gasturbines met gecombineerde cyclus. Bron: Enel.

Van informeel naar formeel

Nadat we de eerste jaren vooral bezig waren geweest met het vaststellen van de basis, ging het lid van het Active Ownership-team dat zich richtte op nutsbedrijven weg bij Robeco. Daar moest dus vervanging voor komen. Het team koos voor Cristina Cedillo Torres, die drie jaar eerder, in 2014, in dienst was gekomen bij Robeco. Zij was gespecialiseerd in transitietrajecten en op zoek naar een uitdaging.

Ze legt uit dat een engagement over het algemeen informeel begint met gesprekken met vertegenwoordigers van de afdelingen Sustainability en Investor Relations, die dus al gaande waren. Daarna wordt geleidelijk overgestapt op formelere gesprekken met het hoogste management om bindende afspraken te maken. Dit leverde een accentverschuiving op die zijn vruchten zou afwerpen in de vier jaar daarna.

“Aan het begin van de engagement waren we vooral in gesprek met leden van Enels Investor Relations-team om inzicht te krijgen in hun standpunten en om duidelijk te maken wat wij wilden doen als aandeelhouders”, zegt Cedillo Torres.

“Toen we eenmaal een relatie hadden opgebouwd en het bedrijf beter leerden kennen, begonnen we brieven te sturen met formele verzoeken. De communicatielijnen met de afdeling Investor Relations waren – en zijn nog steeds – heel open. De mensen daar hebben ons dan ook heel goed geholpen om in contact te komen met het hoogste management.”

“Ik heb de voorbije jaren ook veel informele gesprekken gevoerd met Investor Relations.”

NIEUWE SAMENWERKING IN 2018

gelanceerd

In 2018 begon een nieuw hoofdstuk, met de lancering van de Climate Action 100+, een samenwerking tussen beleggers voor engagement met de grootste uitstoters ter wereld. Het is vast geen verrassing dat de meeste bedrijven met een grote uitstoot actief zijn in de energiesector, waaronder nutsbedrijven.

“Na de lancering van het Climate Action 100+-initiatief werd ons gevraagd om de engagement te leiden, omdat we al in dialoog waren met Enel en andere nutsbedrijven. En zo werden we de hoofdbelegger in de gezamenlijke engagement met deze bedrijven”, zegt Van Lamoen.

“Enel stond altijd heel erg open voor een dialoog en de steun van al deze beleggers heeft onze engagement verder versterkt. Door op te treden als een coalitie van beleggers konden we onze boodschap nog meer kracht bijzetten en vonden we ook gehoor op bestuursniveau.”

“Engagements aangaan in het kader van het initiatief betekent dat alle ondertekenaars een reeks gezamenlijke doelstellingen nastreven voor alle bedrijven. Het doorgeven van een reeks concrete verwachtingen aan alle bedrijven speelt een belangrijke rol in het succes van het initiatief.”

NOVEMBER 2019

Een persoonlijke ontmoeting

Maar na bijna vier jaar engagement, nu als onderdeel van een groot internationaal samenwerkingsverband tussen beleggers, ontbrak nog het persoonlijke contact. Zo had nog niemand van Robeco's Active Ownership-team daadwerkelijk iemand van Enel ontmoet. Daar kwam in 2019 verandering in met het besef dat beide partijen aanwezig zouden zijn bij dezelfde conferentie van de Principles for Responsible Investment (PRI). ↓

‘Ik heb de voorbije jaren ook veel informele gesprekken gevoerd met Investor Relations’

Cristina Cedillo Torres
engagementspecialist

“In november 2019 ontmoette ik de CFO voor het eerst in het echt”, zegt Cedillo Torres. “We troffen elkaar in Parijs, omdat we allebei aanwezig waren bij een conferentie van de PRI. Het was zo fijn om elkaar eindelijk eens face to face te ontmoeten, na al ons contact via e-mail en telefoon.”

“En onze ontmoeting miste zijn uitwerking niet, want al de volgende maand bracht de CFO een bezoek aan het kantoor van Robeco in Rotterdam om de nieuwe strategie van het bedrijf te presenteren. Een aantal collega's uit beleggingsteams kon hem toen dus ook persoonlijk ontmoeten. Maar daarna gingen we in lockdown en was het helaas niet meer mogelijk om face to face af te spreken.”

MEI 2020 Nominatie van een bestuurslid

Covid bleek echter geen obstakel om onze engagement voort te zetten, want al snel volgde een nieuwe mijlpaal: Robeco nomineerde met succes een expert in hernieuwbare energie als onafhankelijk bestuurder in het bestuur van Enel. In mei 2020 werd Samuel Leupold, voormalig CEO van de Wind Power-divisie bij Ørsted (voorheen DONG Energy), aangesteld als niet-uitvoerend bestuurder. Hij had een belangrijke rol gespeeld in de transitie van het Deense bedrijf van een speler in fossiele brandstoffen naar de grootste ontwikkelaar van offshore windmolenparken ter wereld.

“Corporate governance over klimaat was een van de gebieden die we wilden verbeteren bij Enel, net zoals we dat doen bij andere bedrijven”, zegt Cedillo Torres. “De CEO was afkomstig van de divisie hernieuwbare energie en heeft dus zonder meer veel expertise.”

“Maar als we keken naar de samenstelling van het bestuur, ontbrak het bij de onafhankelijke bestuurders in onze ogen aan expertise over het klimaat en de energietransitie. Daarom stelden we onszelf de vraag wat we konden doen om te helpen de vaardigheden in het bestuur te verbeteren.” ↓

NATIONALE ELEKTRICITEITSRAAD VAN ITALIË

Enel is de belangrijkste energiemaatschappij van Italië, de grootste in Europa gemeten naar marktkapitalisatie, en de op een na grootste ter wereld gemeten naar omzet, na het staatsenergiebedrijf van China. Het is een acroniem voor Ente Nazionale per l'Energia Elettrica (Nationale Elektriciteitsraad). Het bedrijf werd in 1999 naar de Italiaanse aandelenbeurs gebracht.

In 2020, het laatste volledige jaar waarvoor de cijfers beschikbaar zijn, realiseerde het bedrijf netto-inkomsten uit gewone activiteiten van EUR 5,2 miljard op een omzet van EUR 65,0 miljard. De wereldwijde geconsolideerde capaciteit in 2020 was 84.000 megawatt, waarvan 26.400 megawatt in thuismarkt Italië.

Het grootste deel van deze energie is opgewekt door waterkrachtcentrales (een capaciteit van 27.800 megawatt). Ook windenergie is goed voor een aanzienlijk deel, terwijl het aandeel van zonne-energie en aardwarmte wat kleiner is.

Toch wordt ook nog veel elektriciteit opgewekt met fossiele brandstoffen, met 15.000 megawatt aan capaciteit die afkomstig is van gasturbines met gecombineerde cyclus, steenkool, olie en gas. Steenkool is nog altijd goed voor zo'n 6% van de energieopwekking van Enel.

UITGELEGD IN 150 WOORDEN

desinvesteren is het verkopen van aandelen of obligaties in een onderneming, omdat men het fundamenteel oneens is met de bedrijfspraktijken van die onderneming en er geen oplossing kan worden gevonden via overleg of engagement. Zulke desinvesteringen houden meestal verband met een standpunt over de onaanvaardbaarheid van het (de) product(en) van de onderneming op grond van duurzaamheidsfactoren. Bij desinvestering wordt het kapitaal van de onderneming uit de strategieën van een vermogensbeheerder gehaald, maar toch is het niet hetzelfde als uitsluiting. Daarbij wordt de onderneming namelijk uitgesloten van het besluitvormingsproces voor beleggingen.

Desinvestering wordt vaak ingezet voor bestaande belangen in producenten van fossiele brandstoffen om netto-nuldoelstellingen te halen, die steeds vaker deel uitmaken van de strategieën van vermogensbeheerders. Het probleem hierbij is dat desinvestering de kern van het probleem niet aanpakt, aangezien de beleggingen in fossiele brandstoffen dan gewoon van de ene naar de andere belegger gaan. Beleggers als Robeco geven daarom de voorkeur aan engagement boven desinvestering of uitsluiting als instrument om energiemaatschappijen te decarboniseren.

Mooi systeem in Italië

Dat leidde tot een fantastische gelegenheid die het Active Ownership-team snel met beide handen aangreep.

Bij beursgenoteerde Italiaanse bedrijven worden onafhankelijke bestuurders genomineerd door de aandeelhouders, waaronder de overheid als de staat nog een belang heeft. Het bedrijf ontvangt twee lijsten met genomineerden: een van de overheid en een van de minderheidsaandeelhouders. Het indieningsproces voor de lijst van de minderheidsaandeelhouders wordt gecoördineerd door Assogestioni, de vereniging van Italiaanse vermogensbeheerders.

“Italië heeft echt een mooi systeem, want minderheidsaandeelhouders zoals wij hebben daar de mogelijkheid om bestuursleden te nomineren”, zegt Cedillo Torres. “Dit was natuurlijk een mooie kans voor ons om invloed uit te oefenen en gebruik te maken van dit recht.”

“Ieder jaar gaat Assogestioni op zoek naar potentiële kandidaten voor beursgenoteerde Italiaanse bedrijven en dus heb ik ze gevraagd of we de handen ineen konden slaan om iemand met klimaatexpertise te vinden voor het bestuur van Enel. Daar reageerden ze heel enthousiast op en dus heb ik me aangesloten bij hun nominatiecommissie.”

Een teamprestatie

De expert op het gebied van corporate governance in het Active Ownership-team, Michiel van Esch, werd erbij gehaald om te helpen met het nominatieproces. “Michiel heeft veel ervaring met het nomineren van bestuursleden, dus hij kon ons goed adviseren over hoe we het nominatieproces moesten aanpakken. Hij heeft Cristina heel goed op weg geholpen”, zegt Van Lamoen.

“Onze samenwerking met Assogestioni maakte ook de nominatie mogelijk. Zij faciliteerden namelijk het hele proces, zetten hun netwerk van beleggers in om het aantal aandelen te verzamelen dat nodig was om de nominatielijst in te dienen, en gaven ook nog juridisch advies.”

“Het vinden van de juiste persoon was de grootste uitdaging, want de kandidaat moest Italiaans spreken, wat de beschikbare pool gelijk veel kleiner maakte. Gelukkig kwamen we erachter dat de voormalige bestuurder van een windenergiebedrijf Italiaans sprak, ook al is hij geen Italiaan – Leupold komt uit Zwitserland. Dit was in mijn ogen een van onze mooiste resultaten.”

SEPTEMBER 2020 De Net Zero Benchmark

Een andere grote stap was het gebruik van de Net Zero Benchmark van de Climate Action 100+, die op basis van tien indicatoren bepaalt in hoeverre bedrijven klaar zijn voor de transitie. De benchmark maakt duidelijk welke aspecten volgens beleggers moeten worden opgenomen in de klimaatstrategie van een bedrijf en biedt concrete doelen waar bedrijven naartoe kunnen werken.

“Deze benchmark was een flinke steun in de rug voor onze engagement”, zegt Cedillo Torres. “We ontvingen zeer positieve feedback van Enel over het gebruik ervan, en ze zijn er ook gelijk mee aan de slag gegaan.”

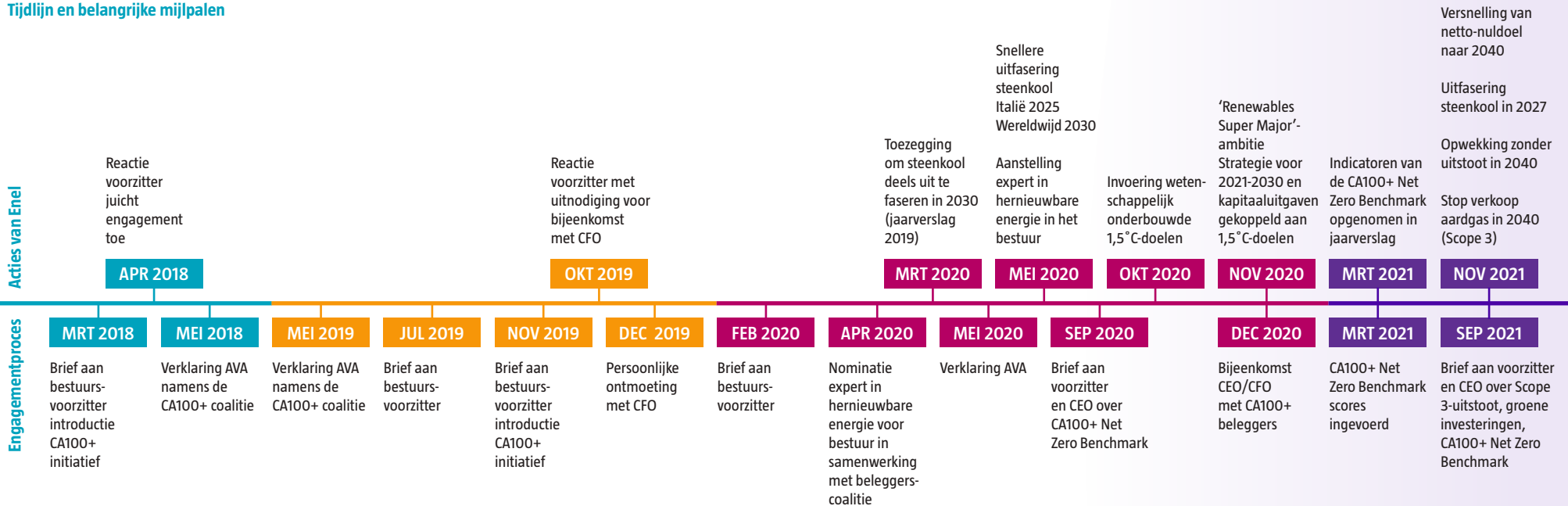
“Met het gebruik van de Net Zero Benchmark kreeg onze engagement ook een formeler karakter. De benchmark maakte het mogelijk om ons met een reeks concrete verzoeken te wenden tot het bestuur en het hoogste management. Dit gebeurde vooral in schriftelijke vorm, wat beleggers het vertrouwen geeft dat het bedrijf er serieus mee aan de slag gaat.” ↓

‘Italië heeft echt een mooi systeem, want minderheidsaandeelhouders zoals wij hebben daar de mogelijkheid om bestuursleden te nomineren’

Cristina Cedillo Torres
engagementspecialist

De tijdlijn van de engagement vanaf 2018 toen de Climate Action 100+ werd gelanceerd, onder aanvoering van Robeco

Tijdlijn en belangrijke mijlpalen

Deze informatie is bedoeld om de lezer te voorzien van informatie over de specifieke capaciteiten van Robeco, maar is geen aanbeveling om bepaalde effecten of beleggingsproducten te kopen of te verkopen.

Bron: Robeco.

NOVEMBER 2021 Meer scope

Een ander mooi resultaat kwam voort uit de constatering dat Enel heel goed was in het beperken van de uitstoot in Scope 1 en 2, maar minder in Scope 3. Scope 1-uitstoot is afkomstig van het bedrijf zelf, terwijl Scope 2-uitstoot wordt gegenereerd bij het opwekken van de elektriciteit. Scope 3-uitstoot komt van de eindgebruikers van het product – in het geval van Enel de verkoop van gas aan klanten voor verwarming – en is veel moeilijker terug te dringen.

Onze engagement over dit onderwerp zette een reeks gebeurtenissen in gang, die uiteindelijk leidden tot een historische belofte in november 2021. “Een van de hiaten in de rapportage over het afstemmen op de Net Zero Benchmark had betrekking op het doel voor Scope 3-emissies. Ik herinner me nog dat ik dit aankaarte tijdens een persoonlijke ontmoeting in 2019”, zegt Cedillo Torres.

Ze hadden wel een netto-nuldoel voor 2050, maar dat gold expliciet alleen voor Scope 1. Voor een nutsbedrijf als Enel is Scope 3 echter ook heel belangrijk.” ↓

Gas uitfaseren

“Deze uitstoot wordt veroorzaakt door de verkoop van gas aan klanten voor verwarming en koken. En dan hebben we het over een forse uitstoot, want waarschijnlijk gaat het om zo’n 20% van de totale voetafdruk. Enel had alleen een doel voor de middellange termijn (2030) opgesteld, maar nog geen strategie openbaar gemaakt voor een netto-uitstoot van nul in 2050. Ook had het nog geen duidelijke toezegging gedaan om dat te bereiken.”

“Daarom hebben we het management en het bestuur gevraagd om ook een Scope 3-doelstelling te overwegen en uit te leggen hoe ze de Scope 3-uitstoot willen aanpakken als ze echt CO₂-neutraal willen worden. Dat lukt namelijk niet als ze niks doen aan de Scope 3-uitstoot.”

“In 2021 werd dat een van de belangrijkste aandachtspunten voor het bedrijf. En ze luisterden, want in november 2021 kwam het bedrijf voor het eerst met een netto-nuldoel voor de periode van 2040 tot 2050, voor alle scopes. Daarnaast stelde het doelstellingen op voor de middellange termijn, afgestemd op een maximale stijging van 1,5 °C, voor zowel Scope 1 als de meeste uitstoot in Scope 3 door de verkoop van gas en energie. Daarnaast bevestigden ze hun toezegging om in 2027 wereldwijd steenkoolvrij te zijn, terwijl ze ook beloofden om in Italië al in 2025 geen steenkool meer te gebruiken.”

Een wereldwijde voorloper

Het komt erop neer dat Enel nu de meest ambitieuze doelen heeft opgesteld van allemaal, iets wat we in 2015 niet voor mogelijk hadden gehouden. En misschien is dat wel de grootste verdienste na zes jaar hard werken.

“Een belangrijk aspect in de strategie voor 2040 is dat alleen nog maar elektriciteit wordt opgewekt met hernieuwbare energiebronnen. Ze willen volledig afhankelijk worden van hernieuwbare energie en accu’s en zo Scope 1 volledig decarboniseren”, zegt Cedillo Torres.

“Hiermee zet het bedrijf niet zozeer in op een netto-uitstoot van nul, maar zelfs op een absolute uitstoot van nul bij het opwekken van energie. Om dat te realiseren is Enel van plan om de capaciteit van hernieuwbare energiebronnen voor 2030 uit te breiden naar 154 gigawatt.”

“Dat is de meest ambitieuze doelstelling die we hebben gezien tot nu toe. Lukt het inderdaad om die enorme capaciteit te bereiken, dan versterkt Enel zijn positie als wereldwijd marktleider op het gebied van hernieuwbare energie.”

Een erfenis nalaten

Het bedrijf heeft een flinke erfenis nagelaten. “Het grotere plan van Enel om in 2040 CO₂-neutraal te zijn door te stoppen met de verkoop van gas aan klanten en de energieproductie te elektrificeren, is misschien wel de grootste overwinning van allemaal”, zegt Van Lamoen. “Enel is het eerste nutsbedrijf dat met deze toezegging komt, dus we kunnen echt wel spreken van een heel belangrijke ontwikkeling.”

“Het was een geweldige reis met Enel de afgelopen zes jaar, die bewijst dat engagement echt werkt. We zijn heel erg blij met wat we hebben bereikt, en hoe ver Enel is gekomen.” ●

UITGELEGD IN 150 WOORDEN

Een **aandeelhoudersvoorstel** is een voorstel over een punt van zorg dat tijdens een aandeelhoudersvergadering van een onderneming wordt ingediend door beleggers. Zo’n voorstel zorgt ervoor dat de onderneming de kwestie moet behandelen, ook al is het management tegen behandeling van het onderwerp. Veelvoorkomende voorstellen in de afgelopen jaren waren verzoeken aan ondernemingen om duidelijkheid te verschaffen over blootstelling aan de klimaatverandering en over de afstemming op het Akkoord van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken.

De meeste voorstellen worden verworpen als de onderneming er zelf tegen is. En ze zijn ook niet juridisch bindend als ze alleen maar een vraag bevatten en geen verzoek tot een oplossing. Toch kan de hoeveelheid steun voor een voorstel dienen als een ‘schot voor de boeg’ voor een onderneming met een ESG-kwestie die door de aandeelhouders ter discussie wordt gesteld. En soms krijgt een voorstel wel degelijk een meerderheid. Zo kreeg in 2021 een voorstel bij een grote oliemaatschappij maar liefst 61% steun, waardoor de onderneming genoodzaakt was de CO₂-uitstoot te beperken.

WEGWERPPLASTIC: NIET ZO FANTASTISCH

Waarom een dialoog over plastic?
Plastic producten voor eenmalig gebruik worden in luttele seconden gemaakt, worden slechts enkele minuten gebruikt, maar blijven eeuwenlang liggen.

Er is dringend gezamenlijke actie nodig

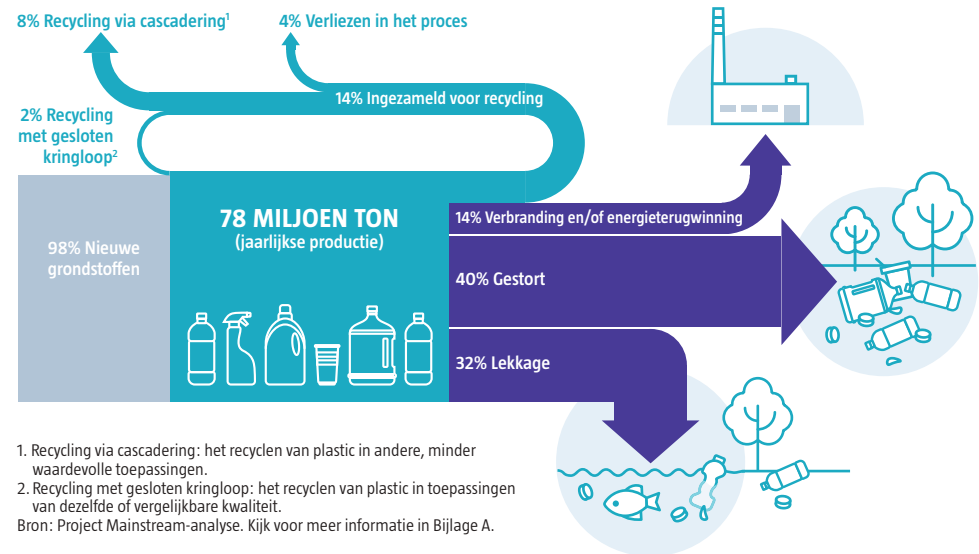
Om een bijdrage te leveren aan sectorbrede inspanningen heeft Robeco zich aangesloten bij de Plastic Solutions Investor Alliance, de New Plastics Economy Global Commitment van de Ellen MacArthur's Foundation ondertekend, en is het lid geworden van de PRI-werkgroep gericht op plastic. Daarnaast heeft Robeco de oproep voor een wereldwijd VN-verdrag over plasticvervuiling ondertekend.

Plastic heeft veel positieve eigenschappen

- Superieure functionele kwaliteiten
- Lichtgewicht en goedkoop
- Stabiele verpakkingen verbeteren de houdbaarheid van producten

Huidige toepassing resulteert in negatieve impact

- Korte levensduur van plastic verpakkingen voor eenmalig gebruik
- Jaarlijks gaat 95% van de plastic verpakkingen (USD 80-120 miljard) verloren
- Het belandt op de stortplaats, wordt verbrand of vervuult het milieu – geen recycling

Resultaten

Focus

Het doel van dit engagementthema is de wereldwijde waardeketen van plastic verpakkingen om te buigen naar een meer circulair model en vraag en aanbod van gerecycled plastic beter op elkaar af te stemmen.

Innovatie-beheer

Recycling van plastic

Harmonisatie van plastic

Verantwoord lobbyen voor verandering in regelgeving

Samenwerking binnen de sector en publiek-private samenwerkingsverbanden

Voorbeelden van behaalde successen

CASE 1 De onderneming heeft een langetermijndoel opgesteld om in 2025 100% herbruikbare, recyclebare of afbreekbare verpakkingen te gebruiken voor haar merkproducten. Tot september 2020 heeft dit initiatief eraan bijgedragen dat 1.100 ton minder plastic is gebruikt voor 440 huiskamerproducten.

CASE 2 De onderneming heeft een nieuw doel om in 2030 30% circulair plastic te gebruiken in haar snelgroeiende verpakkingen voor consumenten-goederen. Daarnaast heeft de onderneming een recyclingtechnologie ontwikkeld die leidt tot gerecycled plastic van zuivere kwaliteit. Op die manier wordt een circulaire economie tot stand gebracht, aangezien afval wordt teruggewonnen dat anders zou worden gestort.

CASE 3 De onderneming ligt op koers om het doel voor 2025 te halen: 100% van de verpakkingen recyclebaar of herbruikbaar. Daarnaast streeft de onderneming ernaar om het gebruik van nieuw plastic in verpakkingen met 50% te beperken. Het was de eerste onderneming die een obligatie gericht op het beperken van plastic afval heeft uitgegeven, met een volume van USD 70 miljoen.

Onderneming*	Totaal resultaat	Innovatie-beheer	Recycling van plastic	Harmonisatie van plastic	Verantwoord lobbyen voor verandering in regelgeving	Samenwerking binnen de sector en publiek-private samenwerkingsverbanden
Amcor	✓	●	●	●	●	✓
Berry Plastics Group	✓	✓	✓	●	●	✓
Carrefour	✓	●	✓	●	✓	✓
Danone	✗	●	●	●	✓	●
Henkel AG & Co.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Nestle	✓	✓	✓	✓	●	✓
PepsiCo	✓	✓	✓	✓	✓	●
Sealed Air Corp.	✗	✓	✓	●	●	✓

● Positieve voortgang ● Geen voortgang ● Negatieve voortgang ✓ Succesvol afgesloten ✗ Afgesloten zonder succes

* Het engagementthema over wegwerpplastic omvatte nog twee ondernemingen, maar op het moment van publicatie was de engagement met deze ondernemingen nog niet afgerond.

DESINVESTEREN OF NIET DESINVESTEREN DAT IS NIET DE VRAAG

Peter van der Werf, Senior manager engagement
Nick Spooner, Engagementspecialist gericht op klimaatverandering

Een van de meest verhitte discussies als het gaat om duurzaam beleggen is op dit moment zonder meer die over de vraag of beleggers moeten kiezen voor engagement of desinvestering. Voor sommige belanghebbenden, zoals ngo's en milieubewegingen, is het antwoord op die vraag glashelder. Die willen namelijk dat beleggers stoppen met beleggen in bedrijven en complete industrieën die de toekomst van onze planeet in gevaar brengen. In hun ogen moeten ze het geld verplaatsen naar sectoren met een positieve impact op het klimaat. De tijd van praten is voorbij, zeggen ze, omdat de verandering veel te traag gaat – als daar überhaupt al sprake van is. Voor vermogensbeheerders ligt dit wat gecompliceerder. De vraag is niet 'desinvesteren of niet desinvesteren', maar 'op welk moment leidt een onsuccesvolle engagement tot desinvestering'?

Wij zijn er sterk van overtuigd dat vermogensbeheerders via engagement onder meer producenten van fossiele brandstoffen en petrochemische bedrijven naar een duurzamere toekomst kunnen loodsen, terwijl ze bij desinvestering helemaal niets meer in te brengen hebben. Andere belanghebbenden die minder waarde hechten aan duurzaamheid, nemen dan namelijk gewoon hun plaats in. Het is een dunne lijn, zeker voor Peter van der Werf, senior manager engagement, en Nick Spooner, engagementspecialist gericht op klimaatverandering, want zij hebben ook nog te maken met de wensen van klanten en moeten samenwerken met beleggingsteams. In november 2021 hebben ze het programma Versnelling richting Parijs geïntroduceerd (zie tekstvak). Spooner: "Engagement en desinvestering zijn allebei nodig. En dat proberen we ook duidelijk te maken in ons programma Versnelling richting Parijs. We willen af van de valse tweedeling tussen engagement en desinvestering en vragen ons juist af hoe deze tools samen ingezet kunnen worden." In tegenstelling tot ngo's en milieubewegingen streeft een vermogensbeheerder die in dialoog gaat met bedrijven, door de aard van de sector, zowel een betere wereld als duidelijke financiële doelen na.

VERSNELLING RICHTING PARIJS

Met dit engagementprogramma proberen we klimaatactie af te dwingen bij 200 bedrijven die een grote CO₂-voetafdruk hebben en nog te weinig doen om over te stappen op een CO₂-arm bedrijfsmodel. De actieve engagement is gericht op een stuk of 15 van deze bedrijven, waardoor het engagementteam voor maximale impact kan gaan. Dit team spoort de bedrijven aan om klimaatmaatregelen te nemen en daarmee de legitimiteit van hun bedrijfsvoering voor de lange termijn veilig te stellen. Er zijn acht engagementdoelstellingen opgesteld, die zijn afgestemd op de Net Zero Benchmark van de Climate Action 100+. Daarnaast is voor de bedrijven die nieuwe kolencentrales ontwikkelen, een negende engagementdoelstelling opgesteld die prioriteit geeft aan de transitie naar schone energiebronnen.

Twee soorten engagement

Hoe start een engagement? Om te beginnen is het belangrijk om te weten dat we bij Robeco twee soorten engagement kennen, zegt Van der Werf. "De meeste van onze dialogen vallen onder wat wij *Value Engagement* noemen. Daarbij proberen de engagementspecialisten waarde toe te voegen aan de beleggingsbenadering door het duurzaamheidsrisico bij bedrijven te verlagen, en daarmee ook het risico van effecten in de portefeuille, of door meer informatie in te winnen die beter onderbouwde beleggingsbeslissingen mogelijk maakt."

"Soms komen bij een dialoog zaken aan het licht waar de financieel analist nog niet van op de hoogte was. Dat kan dan van invloed zijn op zijn oordeel", legt Van der Werf uit. "Als we een Value Engagement zonder succes afsluiten, bekijken de portefeuillemanagers onze conclusies en wegen ze dit negatieve signaal mee in het ESG-integratieproces. Toch is dit slechts een van de vele factoren die een rol spelen in het besluit van de portefeuillemanager om een positie aan te houden, te kopen of te verkopen. Het grootste gedeelte van ons engagementprogramma wordt op deze manier toegepast."

Er is echter ook nog een tweede soort engagement en dat is de *Enhanced Engagement*. Wordt die zonder succes afgesloten, dan heeft dat zeker gevolgen. Van der Werf: "De afgelopen 16 jaar is ons team hoofdzakelijk dialogen aangegaan die gingen over wereldwijde controverses en schendingen van het UN Global Compact of OESO-richtlijnen. Maar de laatste tijd hebben we het bereik vergroot naar bijvoorbeeld palmolie. We hebben namelijk vastgesteld dat in die sector een hoger risico bestaat dat bedrijven niet voldoen aan de minimumnormen voor duurzaamheid. Daarom is het voldoen aan onze expliciete minimumnormen nu een zwaarwegende factor in de engagement. We hebben klimaat toegevoegd als ons nieuwste onderwerp, waarbij specifieke consequenties zijn gekoppeld aan bedrijven die niet voldoen aan de doelstellingen van onze Enhanced Engagement." ↓

'Soms komen bij een dialoog zaken aan het licht waar de financieel analist nog niet van op de hoogte was. Dat kan dan van invloed zijn op zijn oordeel'

Peter van der Werf
Senior manager engagement

Verskillende belanghebbenden

Steeds meer belanghebbenden dringen aan op verandering, met de regelgevende macht als belangrijkste drijvende kracht. Heeft dit een ondersteunend effect op engagementprocessen, of zorgt het juist voor conflicten doordat sommige belanghebbenden sneller vooruit willen dan andere?

Spooner: "In de wereld van beleggen en vermogensbeheer zien we dat de focus op stewardshipactiviteiten sinds een jaar of drie toeneemt. Dat komt deels inderdaad door de ontwikkelingen op het gebied van regelgeving, met de Richtlijn van Aandeelhoudersrechten in de EU en ook de stewardshipcode in het VK. En in de markten met een stewardshipcode blijkt de handelwijze van vermogensbeheerders en beleggers ook echt strikter te zijn."

"We proberen onze kennis over te brengen en de engagement in het hele beleggingsuniversum naar een hoger plan te tillen. Want er komen steeds meer vermogensbeheerders en beleggers op de markt en veel van die bedrijven hebben niet de ervaring die Robeco wel heeft. En door de handen ineen te slaan met deze beleggers kunnen we de kwaliteit van engagement verbeteren en iets doen aan de status quo rond engagementactiviteiten, door innovatief te zijn en nieuwe werkwijzen te ontwikkelen."

Dat er meer belanghebbenden zijn, helpt volgens Spooner ook bij het aanpakken van milieu- en maatschappelijke kwesties: "Dat is alleen maar gunstig. We leren veel door samen te werken met andere belanghebbenden, en hun perspectieven kunnen echt meer inzicht opleveren en helpen ons eigen standpunt vorm te geven. Zo profiteren we sterk van het onderzoek dat ngo's uitvoeren en van ontwikkelingen in de regelgeving. Ik denk dan ook dat een pluralistische aanpak ontzettend belangrijk is, ook om de netto-uitstoot voor 2050 terug te brengen naar nul. Zeker, soms staan de ambities en doelen van de ngo-gemeenschap en die van de beleggingswereld op gespannen voet met elkaar. Daar moet aan gewerkt worden. Maar in mijn optiek hebben we wel allemaal

hetzelfde einddoel. De spanning zit hem vooral in de middelen en trajecten die nodig zijn om dat einddoel te realiseren."

Volgens Spooner is de discussie over engagement en desinvesteren een goed voorbeeld van de mogelijke wrijving die kan ontstaan over de methodes die beleggers en ngo's willen inzetten. En dat is het gevolg van een te simplistisch beeld over wat nodig is om de netto-uitstoot naar nul te brengen. De transitie vindt niet van de ene op de andere dag plaats en desinvestering heeft niet per se een grote impact op het handelen van olie- en gasmaatschappijen. "De grootste impact op de echte wereld dwingen we af met onze engagementactiviteiten. Het is ook onze plicht om een dialoog aan te gaan en invloed uit te oefenen op de echte wereld. Op dit moment zijn we nog een van de weinige beleggers die zich bezighouden met dit soort tijdgebonden engagement, maar eigenlijk zou het de norm moeten zijn. De discussie zou dus eigenlijk moeten gaan over de vraag hoe we meer voorwaarden en verantwoordelijkheid rond onze engagement creëren om de gewenste effecten te realiseren. Dus de druk die ngo's uitoefenen op beleggers om te desinvesteren, zorgt er niet alleen voor dat organisaties deze voorwaarden creëren, maar ook dat de kwaliteit en striktheid van de engagementactiviteiten zelf omhoog gaan. Ik denk dat de stewardshipgemeenschap nu niet zo actief zou zijn zonder de druk die ngo's uitoefenen om ook te desinvesteren."

De fossiele industrie is daar zonder twijfel het belangrijkste voorbeeld van, met enkele grote Nederlandse pensioenfondsen die afgelopen jaar besloten om niet meer te beleggen in deze industrie. Robeco besloot zijn koers te handhaven en de engagement met de fossiele industrie voort te zetten. Van der Werf volgt de discussie op de voet: "De discussie leeft echt onder vermogensbeheerders. De beslissing om te desinvesteren was een reactie op de druk van deelnemers aan de pensioenfondsen, die al een aantal jaar worden geïnformeerd en gemobiliseerd door actiegroepen en ngo's. Ze roepen het bestuur van de pensioenfondsen op om desinvestering als belangrijkste instrument in te zetten voor decarbonisatie van

UITGELEGD IN 150 WOORDEN

engagement is een langdurige actieve dialoog tussen beleggers en ondernemingen over kwesties op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur (environmental, social and corporate governance; ESG). Deze dialoog biedt beleggers de mogelijkheid duurzaamheidsrisico's en -kansen te bespreken met ondernemingen. Daarnaast geeft de dialoog inzicht in de verwachtingen van beleggers over het gedrag van ondernemingen. Op deze manier stimuleren beleggers ondernemingen om duurzamere praktijken in te voeren, zodat ze een concurrentievoordeel kunnen creëren en een grotere kans hebben op succes op de langere termijn. Uiteindelijk verbetert hierdoor het risico-rendementsprofiel van hun effecten. Daarom plukken ondernemingen, beleggers en de samenleving als geheel allemaal de vruchten van een effectieve engagement.

Een engagementprogramma loopt normaal gesproken drie jaar, waarin de engagementspecialisten regelmatig contact hebben met vertegenwoordigers van de onderneming en de voortgang van de engagementdoelstellingen in de gaten houden. Vaak bundelen ze hun krachten met andere institutionele beleggers in gezamenlijke engagementinitiatieven. De resultaten van de engagementactiviteiten worden teruggekoppeld naar analisten, portefeuillemanagers en klanten, zodat zij deze informatie kunnen gebruiken bij hun beleggingsbeslissingen.

hun portefeuilles. Maar die portefeuilles zijn natuurlijk nog altijd afhankelijk van de reële economie, waar de vraag naar energie niet ineens is verdwenen. Dat zijn allemaal zeer reële stukjes van de puzzel die ieder besluitvormingsorgaan moet zien te leggen. Als wereldwijde vermogensbeheerder hebben wij een heel andere groep belanghebbenden aan wie we verantwoording moeten afleggen. Voor ons is het heel duidelijk dat we via engagement de grootste impact op de echte wereld creëren.

In ieder geval tot op zekere hoogte, want Van der Werf is het ermee eens dat praten om het praten geen enkele zin heeft. “We realiseren ons heel goed dat het instrument na drie, vier jaar praten zonder resultaat zijn effectiviteit verliest en dat het niet geloofwaardig is als je dan zegt ‘we verlengen de dialoog met nog eens vijf jaar en hopelijk zien we dan in 2030 enig resultaat’. Je moet wel ergens een grens trekken.” En dat is precies het proces waar Robeco zich nu nadrukkelijker op richt, zegt Van der Werf. “Die grens wordt straks een restrictie in ons beleggingsbeleid, iets wat natuurlijk gevolgen heeft voor een groot aantal beleggingsstrategieën.”

Netto-nul

Hierin speelt de onlangs door Robeco gepubliceerde Roadmap tot Net Zero een rol in. Van der Werf: “Deze routekaart laat zien hoe de langetermijnstrategie van Robeco eruitziet en welke rol engagement speelt in het decarboniseren van onze portefeuilles. We hebben top-down decarbonisatiedoelen voor de Robeco-strategieën, maar er zijn ook bottom-up doelen op basis van onze engagement. Deze engagement is gericht op bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot die een zeer prominente plaats innemen in de relevante benchmarks voor onze beleggingsstrategieën. We willen graag kunnen blijven beleggen in deze bedrijven als ze erin slagen om te decarboniseren. Uiteindelijk is het een win-winsituatie als de meeste van onze Enhanced Engagements succesvol zijn en we onze belegging in deze bedrijven kunnen voortzetten. We hebben dan namelijk toegang tot de meeste kansen om alpha te genereren, terwijl we tegelijkertijd onze portefeuilles

decarboniseren. Het gevaar voor een vermogensbeheerder is dat sommige van deze bedrijven op een bepaald moment verdwijnen uit je beleggingsuniversum, omdat je decarbonisatiedoelen je niet voldoende CO₂-budget bieden om nog te beleggen in bedrijven met een hoge uitstoot. Daarom denk ik dat onze tweeledige aanpak ons op termijn helpt de beleggingskansen te maximaliseren en tegelijkertijd onze decarbonisatiedoelen te realiseren.”

Deze spanning tussen het maximaliseren van beleggingskansen en het hanteren van een duurzame beleggingsstrategie neemt in de toekomst alleen maar verder toe. Spooner: “De eerste beslissingen over desinvesteringen volgen na twee jaar engagement. We selecteren de bedrijven op basis van een methodologie met een formule. Daarvoor werken we met een stoplichtsysteem, waarvan de score na verloop van tijd wordt bijgewerkt. Dus een jaar of 18 maanden voor die eerste beslissing over desinvestering kunnen de portefeuillemanagers al zien hoe goed de bedrijven het doen en op een objectieve, kwantitatieve manier bepalen of ze voldoen aan de criteria voor desinvestering of opname in de portefeuille. Dit vormt dan de basis voor een robuuste discussie tussen de portefeuillemanagers en de leden van het engagementteam.” Deze beslissing moet worden genomen op basis van feiten en risico’s, en niet op basis van gevoel, zegt Spooner. “En dat is ook in het beste belang van de portefeuillemanagers. Want als we op een gegeven moment moeten desinvesteren in een bedrijf, is dat omdat we ons grote zorgen maken over het beheer van klimaatgerelateerde risico’s. En als onze zorgen zo groot zijn, is de kans in onze ogen ook aanzienlijk dat dit zijn weerslag gaat hebben op de aandelenkoers en winstgevendheid van het bedrijf.”

Stoplicht

Hoe werkt nou dat stoplichtsysteem in het Enhanced Engagement-programma? In wezen is het systeem gericht op de bedrijven die het slechtst presteren, en op het verbeteren van hun score. Spooner: “We beginnen met de 200 grootste uitstoters op basis van het beleggingsuniversum van Trucost, waarbij wordt gekeken naar alle uitstootscopes – dus niet alleen de uitstoot van een bedrijf ↓

UITGELEGD IN 150 WOORDEN

Een **enhanced engagement** wordt ingezet om zorgen over gedrag dat ingaat tegen wereldwijde normen te bespreken met ondernemingen. Daarbij gaat het over het algemeen om een schending van het Global Compact van de VN of van OESO-richtlijnen voor een ESG-kwestie. Recente gevallen van Enhanced Engagement zijn gericht op ondernemingen die het milieu ernstig vervuilen, verwikkeld zijn in sociaal onaanvaardbare kwesties zoals het gebruik van kinderarbeid, of betrokken zijn bij schandalen als omkoping of corruptie.

Een Enhanced Engagement-programma duurt doorgaans drie jaar, waarin de onderneming moet voldoen aan bepaalde vooraf opgestelde verbeterpunten. Denk bijvoorbeeld aan het stopzetten van vervuilende activiteiten, het uitbannen van dwangarbeid in de toeleveringsketen of het aanpakken van corruptie. Doen de ondernemingen dit niet, dan komen ze op de uitsluitingslijst van Robeco terecht. Uitsluiting wordt echter alleen ingezet als laatste middel, want in de meeste gevallen weten de ondernemingen in het Enhanced Engagement-programma de doelen wel te halen.

INTERVIEW

zelf, maar ook die in de gehele waardeketen. De meeste van deze bedrijven zijn actief in sectoren met een hoge uitstoot. Denk aan petrochemie, de chemiesector en de staalindustrie. Ook de olie- en gassector is goed vertegenwoordigd. Deze 200 bedrijven hebben we geanalyseerd en we hebben ze een score van 1 tot 4 toegekend.”

De engagementspecialisten hebben gekeken naar een aantal overwegingen die ons analytische raamwerk vormgeven: doelen voor de uitstoot van broeikasgassen, of bedrijven 1,5 °C-doelen hebben, de kapitaaluitgaven van een bedrijf, governancekwesties, en of er een goed raamwerk is voor het toezicht op en beheer van klimaatgerelateerde risico's. Hiervoor zijn externe datasets gebruikt, zoals de benchmark van de Climate Action 100+ en gegevens van het Transition Pathway Initiative en andere externe dataleveranciers.

Aan de hand van dit raamwerk konden ze de bedrijven een score toekennen van 1 tot 4, oftewel de kleuren donkergroen, lichtgroen, oranje en rood van het stoplicht. Deze methodologie werd gebruikt om bedrijven te selecteren voor de engagementprogramma's, waarbij we ons richten op de slechtst presterende bedrijven. Spooner: “We hebben in januari 2022 een brief gestuurd naar alle 200 bedrijven om ze op de hoogte te stellen van onze verwachtingen voor het beheer van klimaatgerelateerde risico's en hun uitstoot.”

Van der Werf: “Daarna kijken we wat voor bedrijven de drijfveren zijn om van rood naar oranje te gaan, en vervolgens van oranje naar lichtgroen. We willen dat ze dat traject afleggen. Ieder jaar kijken we opnieuw waar het stoplicht op staat om de voortgang te monitoren. Na 18 maanden of twee jaar moeten we dan van elk afzonderlijk bedrijf een goed beeld hebben of het stoplicht op het punt staat van rood naar oranje te springen, of van oranje naar lichtgroen. Ook kan het zo zijn dat er helemaal geen verbetering te zien is.”

Dat heeft dan consequenties, bevestigt Spooner: “We zijn van plan om de methodologie verder te ontwikkelen en het bereik ervan uit te breiden, zodat we die op termijn kunnen gebruiken om te rapporteren over de afstemming met onze portefeuilles. Eind vorig jaar zijn we van start gegaan met dit programma Versnelling richting Parijs door de bedrijven een brief te sturen waarin we ze laten weten dat ze zijn toegevoegd aan ons engagementprogramma, waarom dat zo is, en dat ze mogelijk te maken krijgen met desinvesteringen als we te weinig voortgang zien tijdens de engagement.”

Hoe ziet zo'n engagementproces er eigenlijk uit? Spooner denkt dat hij zeker drie of vier keer per jaar contact heeft met de bedrijven. “Vergeet niet dat we het over bedrijven hebben die niet altijd direct gestimuleerd worden om met beleggers te praten over ESG en klimaat. Soms duurt het dan ook even voordat het eerste gesprek is ingepland. Maar van zo'n beetje de helft van de bedrijven kregen we binnen een aantal weken een positieve reactie.”

Voor de meeste van deze bedrijven heeft het engagementteam negen doelstellingen opgesteld, uiteenlopend van broeikasgassen tot de klimaattransitie, klimaatgovernance en kapitaaluitgaven. Spooner: “We willen vooral goede resultaten zien in het beheer en terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in lijn met de doelen in het Akkoord van Parijs. De uitstoot in Scope 1, 2 én 3 welteverstaan. Vooral voor chemische en petrochemische bedrijven is de uitstoot in Scope 3 heel belangrijk, zowel upstream bij de winning van olie en gas als downstream bij het verwerken en recyclen van afval. Je kunt bijvoorbeeld denken aan een chemiebedrijf dat overstapt op biologische materialen, of op het gebruik van waterstof als grondstof of bij het opwekken van energie. Daar zijn grote investeringen voor nodig. Dat zo'n bedrijf bereid is die uitgaven te doen, laat zien dat het echt bezig is met het realiseren van de uitstootdoelstellingen en die niet opstelt om ze gelijk weer te vergeten, of de verantwoordelijkheid ervoor op het bordje van een toekomstige CEO te gooien.” ↓

‘Na twee jaar moeten we een goed beeld hebben of het stoplicht van bedrijven op het punt staat van rood naar oranje te springen’

Nick Spooner
Engagementspecialist gericht op
klimaatverandering

Betere wereld?

Hoe ambitieus zijn deze doelstellingen? Zijn deze CO₂-intensieve industrieën in staat en ook bereid om in de komende drie jaar te veranderen? Spooner blijft realistisch: “Misschien blijken mijn ambities uiteindelijk sterk af te wijken van wat er daadwerkelijk gaat gebeuren. Mijn ambitie is dat deze bedrijven dankzij onze engagement toonaangevend worden in klimaatbeleid, maar waarschijnlijk moet ik mijn verwachtingen voor wat we kunnen bereiken in zo’n korte tijd wat temperen, zeker voor de bedrijven die zich op dit moment nog niet zo bewust zijn van de klimaatrisico’s. Ik hoop na de eerste twee jaar een versnelling te zien, zoals we die de afgelopen jaren zagen in het stellen van netto-nuldoelen.”

Van der Werf: “Actief aandeelhouderschap is iets voor de lange adem. Je boekt namelijk niet van de ene op de andere dag resultaat, maar door steeds weer de juiste vragen te stellen en bedrijven in de goede richting te loodsen kunnen we een verschil maken in de echte wereld. Ik hoop dat ons stoplichtsysteem de voortgang zichtbaar en kwantificeerbaar maakt, en het voor ons makkelijker maakt om te laten zien dat waar we in 2021 mee zijn begonnen vruchten begint af te werpen in 2024 en de jaren daarna.” Spooner voegt daaraan toe: “Desinvestering is bij uitstek de tool die beleggers tot hun beschikking hebben, maar wel een die wij liever niet gebruiken. We willen eerst alle andere tools aanwenden voordat we de mogelijkheid opgeven om via onze aandeelhoudersrechten verandering af te dwingen. Met deze Enhanced Engagement willen we die tools dan ook actief inzetten om verandering teweeg te brengen bij deze bedrijven.” ●

UITGELEGD IN 150 WOORDEN

Een **uitsluiting** is de handeling waarbij de aankoop van effecten van een onderneming voor een portefeuille wordt verboden, omdat de bedrijfsactiviteiten niet in overeenstemming zijn met het beleggingsbeleid van een vermogensbeheerder. Dit kan worden gebaseerd op onaanvaardbaar gedrag, op de controversiële producten die de onderneming maakt, of op het niet naleven van wet- of regelgeving. ESG-criteria worden gebruikt om te bepalen of een onderneming voldoet aan de gewenste normen, waarbij de principes in het UN Global Compact dienen als benchmark. Is dat niet het geval, dan wordt de onderneming niet langer meegenomen in het beleggingsproces.

Uitsluitingen hebben doorgaans betrekking op producenten van controversiële wapens, zoals clusterbommen of kernkoppen, op producenten van onmiskenbaar schadelijke producten, zoals tabak en vuurwapens, en op ondernemingen die zich schuldig maken aan de schending van mensenrechten, zoals kinderarbeid. Ook ondernemingen die op het gebied van corporate governance ernstig wangedrag vertonen, zoals omkoping of corruptie, en niet de wil tonen om deze problemen op te lossen, worden doorgaans uitgesloten.

Aansturen op elektrische auto's?

ACHTER ONZE ADVERTENTIES

Met meer dan een miljard voertuigen op de weg levert het verkeer een grote bijdrage aan de opwarming van de aarde. De transportsector is verantwoordelijk voor een vijfde van alle uitstoot, waarvan bijna de helft afkomstig is van personenauto's. Dat betekent dat auto's vier keer zoveel broeikasgassen uitstoten als de luchtvaart deed voor de uitbraak van de pandemie. Een voor de hand liggende oplossing hiervoor is het elektrificeren van de auto-industrie.¹

Er is al veel voortgang geboekt in de verschuiving naar elektrische auto's, deels dankzij regelgeving die erop is gericht de interne verbrandingsmotor uit te faseren. En ook de toezegging van landen om de netto-uitstoot terug te brengen naar nul in 2050 draagt hieraan bij. Inmiddels hebben de meeste grote autofabrikanten toegezegd hun vloot volledig elektrisch te maken voor 2035 en dus zijn de dagen van benzineauto's halverwege deze eeuw geteld.²

Robeco stimuleert het gebruik van elektrische auto's op twee manieren. Ten eerste beleggen we rechtstreeks in de fabrikanten van elektrische auto's en de benodigde onderdelen, zoals accutechnologie. Onze fondsen Smart Energy en Smart Mobility zetten hier vol op in, door te zoeken naar innovatieve manieren om de overstap van benzinemotoren naar hybride en volledig elektrische modellen te realiseren.

Ten tweede zijn we al jarenlang in dialoog met autofabrikanten, zowel individueel als samen met andere beleggers. Dit draagt enorm bij aan een snellere transitie naar elektrificatie van hun vloot.

Er zijn altijd wel slimme manieren te vinden om duurzamer te worden. Je moet alleen wel het stuur in handen nemen en een duidelijke visie hebben. Uitdaging aanvaard. ●

Uitdaging aanvaard

1. <https://ourworldindata.org/co2-emissions-from-transport>
2. <https://about.bnef.com/electric-vehicle-outlook/>

Aansturen op elektrische auto's?
Uitdaging aanvaard.

Ontbossing bestrijden?
Uitdaging aanvaard.

Gameverslaving voorkomen?
Uitdaging aanvaard.

Biodiversiteit beschermen?
Uitdaging aanvaard.

Als echt actieve vermogensbeheerders dragen we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders en de auto-industrie om de overstap naar elektrische auto's te versnellen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE WINNAAR VAN DE SUSTAINABLE INVESTING

Verenigde Naties Award, 2021. Belegging: Robeco Institutional Asset Management

© 2024 - 2026, 2028, 2030, 2032

ROBECO
The Investment Engineers

Als echt actieve vermogensbeheerders dragen we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders om te zorgen voor minder ontbossing door complete sectoren. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE WINNAAR VAN DE SUSTAINABLE INVESTING

Verenigde Naties Award, 2021. Belegging: Robeco Institutional Asset Management

© 2024 - 2026, 2028, 2030, 2032

ROBECO
The Investment Engineers

Als echt actieve vermogensbeheerders dragen we ieder probleem aan te pakken. Zoals de verslaving door de game-industrie aan om kinderen verslaafd te maken. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE WINNAAR VAN DE SUSTAINABLE INVESTING

Verenigde Naties Award, 2021. Belegging: Robeco Institutional Asset Management

© 2024 - 2026, 2028, 2030, 2032

ROBECO
The Investment Engineers

Als echt actieve vermogensbeheerders dragen we ieder probleem aan te pakken. Zoals de ontbossing door de Braziliaanse rundvee-industrie, die zeer schadelijk is voor de biodiversiteit. Wij roepen producenten in de vleesindustrie aan om biodiversiteitsvriendelijke keuzes voor het signaleren van ontbossing, zodat ze die optimaal kunnen volgen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE WINNAAR VAN DE SUSTAINABLE INVESTING

Verenigde Naties Award, 2021. Belegging: Robeco Institutional Asset Management

© 2024 - 2026, 2028, 2030, 2032

ROBECO
The Investment Engineers

Ontbossing bestrijden?

ACHTER ONZE ADVERTENTIES

Ontbossing is een van de grootste bedreigingen van dit moment. In het regenwoud leven talloze bedreigde diersoorten, terwijl inheemse gemeenschappen er afhankelijk van zijn voor hun levensonderhoud. Toch gaat de ontbossing in een alarmerend tempo door, met een nettoverlies van zo'n zes miljard bomen per jaar. Dat komt vooral door het grote verschil tussen het aantal gekapte en geplante bomen. Ieder jaar wordt zo'n 300.000 vierkante kilometer bos gekapt of verbrand – een gebied ter grootte van Duitsland – en inmiddels heeft al een kwart van het Amazoneregenwoud plaatsgemaakt voor mijnbouw en weilanden.

Robeco is in dialoog met bedrijven, en nu ook met regeringen, om de ontbossing bij de bron aan te pakken. Bedrijven moeten laten zien dat ze hout en andere producten waar land voor nodig is, zoals rundvlees, op een duurzame manier kunnen produceren. Anders lopen ze het risico dat ze

worden uitgesloten van portefeuilles. Deze engagement wordt ondersteund door satelliet-trackingsystemen, die ontbossing kunnen constateren vanuit de ruimte, waarmee ze ons bewijs van wangedrag in handen geven.

We zijn ook baanbrekende dialogen aangegaan met landen, om te beginnen met de regering van Brazilië, om te voorkomen dat tropische regenwouden worden verwoest die van grote waarde zijn voor de wereldwijde klimaatbestendigheid. Het Amazonewoud wordt nog altijd gezien als de longen van de wereld, omdat het 20% van de zuurstof op aarde produceert. Maar het verdwijnt in een razend tempo.

Het is een hele opgave, maar we hebben te veel te verliezen om het niet te proberen. Uitdaging aanvaard. ●

Uitdaging aanvaard

Aansturen op elektrische auto's?
Uitdaging aanvaard.

Ontbossing bestrijden?
Uitdaging aanvaard.

Gameverslaving voorkomen?
Uitdaging aanvaard.

Biodiversiteit beschermen?
Uitdaging aanvaard.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders in de auto-industrie om de overstap naar elektrische auto's te versnellen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NUMMER 1 IN SUSTAINABLE INVESTING*

Investing in Assets, 2022. Bevestiging Sustainable Investment Award

*2020 - 2024, 2024, 2025, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders om te zorgen voor minder ontbossing door complete sectoren. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NUMMER 1 IN SUSTAINABLE INVESTING*

Investing in Assets, 2022. Bevestiging Sustainable Investment Award

*2020 - 2024, 2024, 2025, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Belangrijke informatie: Robeco Institutional Asset Management B.V. heeft een vergoeding als beheerder van ICBE's en AB's van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Deze informatie is bedoeld voor professionele beleggers.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders in de gaming-industrie om de prikkel weg te nemen die kinderen verslaafd maken. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NUMMER 1 IN SUSTAINABLE INVESTING*

Investing in Assets, 2022. Bevestiging Sustainable Investment Award

*2020 - 2024, 2024, 2025, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Belangrijke informatie: Robeco Institutional Asset Management B.V. heeft een vergoeding als beheerder van ICBE's en AB's van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Deze informatie is bedoeld voor professionele beleggers.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Zoals de ontbossing door de Braziliaanse rundveeindustrie, die zeer schadelijk is voor de biodiversiteit. Wij vroegen producenten in de vleesindustrie aan om biodiversiteitsvriendelijke gebeden voor het signaleren van ontbossing, zodat ze die optimaal kunnen volgen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NUMMER 1 IN SUSTAINABLE INVESTING*

Investing in Assets, 2022. Bevestiging Sustainable Investment Award

*2020 - 2024, 2024, 2025, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Belangrijke informatie: Robeco Institutional Asset Management B.V. heeft een vergoeding als beheerder van ICBE's en AB's van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Deze informatie is bedoeld voor professionele beleggers.

Gameverslaving voorkomen?

ACHTER ONZE ADVERTENTIES

Gaming zat sterk in de lift tijdens de Covid-19-pandemie, doordat mensen aan huis gekluisterd waren en naar hun console grepen om de tijd te doden. De tijd die aan videogames werd besteed, schoot maar liefst 40% omhoog in de loop van de pandemie. Wereldwijd zijn er nu zo'n 250 miljoen consoles waar op gespeeld wordt.¹ Aangezien er veel nieuwe spelers bij zijn gekomen, ligt het aantal gespeelde uren de komende jaren naar verwachting 21% boven het niveau van vóór de crisis.

Maar aliens neerschieten in fantasiespellen, kippen achtervolgen voor punten of een potje voetbal spelen met vreemden is geen onschuldig vermaak meer als het verslavend wordt. Daarnaast schuilt er ook gevaar in de blootstelling aan gewelddadige content en in de kans op trolling. Kinderen die urenlang thuis opgesloten zitten, zijn over het algemeen het meest gevoelig voor verslavende games die alle andere speelactiviteiten overschaduwden.

Het Active Ownership-team van Robeco is een engagementprogramma gestart dat is gericht op de sociale risico's voor ondernemingen die actief zijn in de videogamesector. Hiermee wil het team gameontwikkelaars erop wijzen hoe de structuur van games een verslavende werking kan hebben. Denk bijvoorbeeld aan het bieden van gemakkelijk beschikbare prikkels om te blijven spelen. Daarnaast hebben gameontwikkelaars vaak te maken met buitensporig lange werkduren.

Gaming moet leuk zijn, en niet zorgen voor een angstgevoel. We werken hard om dat voor elkaar te krijgen. Uitdaging aanvaard. ●

1. <https://www.statista.com/statistics/271260/consumer-gamers-region/#:~:text=As%20of%202021%2C%20North%20America,99.6%20million%20console%20gaming%20users>

Uitdaging aanvaard

Aansturen op elektrische auto's?
Uitdaging aanvaard.

Ontbossing bestrijden?
Uitdaging aanvaard.

Gameverslaving voorkomen?
Uitdaging aanvaard.

Biodiversiteit beschermen?
Uitdaging aanvaard.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders en de auto-industrie om de overstap naar elektrische auto's te versnellen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NIJMEGEN 1 IN SUSTAINABLE INVESTING
Voorbeeld van Actieve Investeren, 2021 (ontwerp: Institutional Asset Management)
©2020 - 2021, 2022, 2023, 2024

ROBECO
The Investment Engineers

Robeco is een merknaam van Robeco Group. Robeco is een gereguleerde financiële dienstverlener. Robeco is een lid van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Deze informatie is bedoeld voor professionele beleggers.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders om te zorgen voor minder ontbossing door complete sectoren. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NIJMEGEN 1 IN SUSTAINABLE INVESTING
Voorbeeld van Actieve Investeren, 2021 (ontwerp: Institutional Asset Management)
©2020 - 2021, 2022, 2023, 2024

ROBECO
The Investment Engineers

Robeco is een merknaam van Robeco Group. Robeco is een gereguleerde financiële dienstverlener. Robeco is een lid van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Deze informatie is bedoeld voor professionele beleggers.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders en de gamingindustrie om de prikkel weg te nemen die kinderen verslaafd maken. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NIJMEGEN 1 IN SUSTAINABLE INVESTING
Voorbeeld van Actieve Investeren, 2021 (ontwerp: Institutional Asset Management)
©2020 - 2021, 2022, 2023, 2024

ROBECO
The Investment Engineers

Robeco is een merknaam van Robeco Group. Robeco is een gereguleerde financiële dienstverlener. Robeco is een lid van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Deze informatie is bedoeld voor professionele beleggers.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Zoals de ontbossing door de Braziliaanse rundveeindustrie, die zeer schadelijk is voor de biodiversiteit. Wij vroegen producenten in de vleesindustrie aan om biodiversiteitsvriendelijke gebeden voor het signaleren van ontbossing, zodat ze de optimaal kunnen volgen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NIJMEGEN 1 IN SUSTAINABLE INVESTING
Voorbeeld van Actieve Investeren, 2021 (ontwerp: Institutional Asset Management)
©2020 - 2021, 2022, 2023, 2024

ROBECO
The Investment Engineers

Robeco is een merknaam van Robeco Group. Robeco is een gereguleerde financiële dienstverlener. Robeco is een lid van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam. Deze informatie is bedoeld voor professionele beleggers.

Biodiversiteit beschermen?

ACHTER ONZE ADVERTENTIES

Het verlies van biodiversiteit wordt gezien als een bedreiging die in omvang vergelijkbaar is met de klimaatverandering. Volgens sommige experts gaat de verwoesting van regenwoud en het verlies van dier- en plantensoorten nu zo snel dat we afstevenen op de zesde massa-extinctie. Maar liefst een miljoen soorten worden de komende decennia met uitsterven bedreigd door onduurzaam menselijk handelen.

Het probleem wordt grotendeels veroorzaakt door ongecontroleerde ontbossing, waarbij land wordt vrijgemaakt voor vee, vaak via verbranding. Vooral de verwoesting van het Amazoneregenwoud om ruimte te maken voor vee dat wordt gefokt voor de productie van rundvlees voor export is een groot probleem. Daarnaast bedreigen onduurzame visserijmethoden de ecosystemen in zee, want over de hele wereld neemt de visstand hierdoor af. De biodiversiteit betaalt een verschrikkelijke prijs voor de eetgewoonten van consumenten in het Westen. Maar daar kan iets aan gedaan worden.

Robeco is nu in dialoog met bedrijven om ervoor te zorgen dat ze geen rundvlees inkopen dat afkomstig is van ontbost land, en om ervoor te zorgen dat andere producten, zoals cacao, soja, rubber en hout, afkomstig zijn van duurzame plantages en kleine boerderijen. Tegenwoordig kan blockchaintechnologie worden ingezet om de traceerbaarheid van een aantal van deze producten te controleren, terwijl satellieten ontbossing kunnen opsporen vanuit de lucht.

Ondertussen heeft Robeco een position paper gepubliceerd over zijn benadering voor biodiversiteit en is het een partnerschap aangegaan met het Wereld Natuur Fonds, de Nederlandse tak van het World Wide Fund for Nature. Dit partnerschap is bedoeld om kennis op te bouwen over het integreren van biodiversiteit in financiële besluitvorming, om samen beleggingsstrategieën met oog voor biodiversiteit te ontwikkelen en om goede voorbeelden te delen om anderen in de financiële sector te inspireren in actie te komen.

Uitdaging aanvaard

Het verlies aan biodiversiteit door overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen terugdringen? Uitdaging aanvaard. ●

Aansturen op elektrische auto's?
Uitdaging aanvaard.

Ontbossing bestrijden?
Uitdaging aanvaard.

Gameverslaving voorkomen?
Uitdaging aanvaard.

Biodiversiteit beschermen?
Uitdaging aanvaard.

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders in de auto-industrie om de overstap naar elektrische auto's te versnellen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NICHMAER 1 ON SUSTAINABLE INVESTING
Verenigd Koninkrijk, 2023. Belegging Inhoudelijke aanpak
©2023 - 2024, 2025, 2026, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders om te zorgen voor minder ontbossing door complete sectoren. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NICHMAER 1 ON SUSTAINABLE INVESTING
Verenigd Koninkrijk, 2023. Belegging Inhoudelijke aanpak
©2023 - 2024, 2025, 2026, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Wij werken samen met andere actieve aandeelhouders in de gaming-industrie om de prikkel weg te nemen die kinderen verslaafd maken. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NICHMAER 1 ON SUSTAINABLE INVESTING
Verenigd Koninkrijk, 2023. Belegging Inhoudelijke aanpak
©2023 - 2024, 2025, 2026, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Als echt actieve vermogensbeheerders durven we ieder probleem aan te pakken. Zoals de ontbossing door de Braziliaanse rundvee-industrie, die zeer schadelijk is voor de biodiversiteit. Wij moedigen producenten in de vleesindustrie aan om blockchaintechnologie te gebruiken voor het signaleren van ontbossing, zodat ze de optimalisatie kunnen volgen. Dit omdat we het beter willen doen, zowel voor onze planeet als uw portefeuille.

Lees meer over onze benadering van actieve engagement op robeco.com/engagement

DE NICHMAER 1 ON SUSTAINABLE INVESTING
Verenigd Koninkrijk, 2023. Belegging Inhoudelijke aanpak
©2023 - 2024, 2025, 2026, 2027

ROBECO
The Investment Engineers

Belegging Inhoudelijke aanpak
ROBECO

Belegging Inhoudelijke aanpak
ROBECO

Belegging Inhoudelijke aanpak
ROBECO

Belegging Inhoudelijke aanpak
ROBECO

Antonia Sariyska maakt deel uit van het Sustainable and Impact Investing-team van UBS Global Wealth Management. Dit team ontwikkelt raamwerken en richtlijnen voor portefeuilles en beleggingscategorieën, die het aanbod duurzame en klimaatstrategieën voor particuliere klanten over de hele wereld vormgeven. We legden haar een aantal vragen voor die mogelijk spelen bij beleggers die een allocatie naar een engagementstrategie overwegen.

Antonia Sariyska
UBS Global Wealth Management

‘Een engagement met bedrijven over belangrijke onderwerpen levert ook financieel gewin en een goed beleggingsresultaat op’

‘We zien engagement als een manier waarop beleggers een positieve impact kunnen realiseren’

Hoe kijk je aan tegen engagement als onderdeel van een brede duurzame beleggingsstrategie?

“We waren er lang van overtuigd dat we een portefeuille konden afstemmen op de waarden van beleggers door bepaalde bedrijven uit te sluiten. Dat leidde er echter niet per se toe dat bedrijven hun werkwijze verbeterden. Nu denken we dat het beter is om wel te beleggen in deze bedrijven en vervolgens met ze in dialoog te gaan. Op die manier kunnen we hun middelen en mogelijkheden inzetten om verandering teweeg te brengen in de echte wereld. We zien engagement als een manier waarop beleggers een positieve impact kunnen realiseren met hun strategie, waarbij de resultaten op ecologisch en maatschappelijk vlak meetbaar en verifieerbaar zijn.”

Wat is het belangrijkste doel van een engagementstrategie: een goed beleggingsrendement genereren of het gedrag van bedrijven verbeteren?

“Bij UBS zijn we van mening dat deze twee doelen hand in hand gaan. Een engagement met bedrijven over belangrijke onderwerpen levert ook financieel gewin en een goed beleggingsresultaat op. Het sleutelwoord hier is ‘betekenisvol’ of, zoals wij vaak zeggen, ‘materieel’. We hebben het dan over kwesties met een negatief effect op het bedrijfsmodel van ondernemingen, en mogelijk zelfs op hele sectoren. Daarom verwachten we naast een positieve maatschappelijke en milieu-impact ook een goede financiële performance.”

Wat is het grootste voordeel van een specifieke engagementstrategie?

“Ten eerste biedt zo’n strategie particuliere beleggers de mogelijkheid om een positieve bijdrage te leveren aan het milieu en de maatschappij, namelijk door kapitaal te alloceren naar positieve verandering via de engagementactiviteiten van de fondsmanager.”

“Ten tweede zijn er ook spreidingsvoordelen. Steeds meer particuliere beleggers willen hun vermogen op een duurzame manier beleggen. Dat klinkt vrij eenvoudig, maar ze moeten dan wel nadenken over duurzaamheid in de context van een portefeuille. Denk aan zaken als spreiding, factorexposures, en risico- en rendementseisen. Engagementstrategieën richten zich vaak op bedrijven die je niet zo snel associeert met duurzaamheid, zoals industriële bedrijven of producenten van basismaterialen. Deze bedrijven moeten een transformatie ondergaan, omdat ze belangrijk zijn voor onze economieën, vaak hulpbronintensief zijn en moeten veranderen om voortgang te boeken – we kunnen ze niet zomaar achterlaten. Dit soort bedrijven biedt waarschijnlijk het meeste potentieel voor verandering, en dat is precies waar veel beleggers met een focus op duurzaamheid naar op zoek zijn. Een engagementstrategie biedt dan ook spreidingsvoordelen voor duurzame portefeuilles door te beleggen in bedrijven die doorgaans niet worden opgenomen in de standaard ESG-strategieën met een best-in-class-benadering.”

“Iets vergelijkbaars zien we op de creditmarkten. Daar beleggen engagementstrategieën over het algemeen in highyieldobligaties, terwijl andere duurzame creditstrategieën zich juist richten op het hoogwaardige investmentgradesegment.”

Wat maakt een engagement krachtig?

“Wij denken dat een engagement het meest krachtig is als er rekening wordt gehouden met twee factoren. De eerste is hoe materieel de betreffende kwesties zijn voor het bedrijfsmodel van de onderneming. Als je bijvoorbeeld in dialoog gaat met een bank, is het waarschijnlijk minder relevant om het te hebben over het terugdringen van het watergebruik op kantoor, ook al is dat ontegenzeggelijk een ESG-kwestie. De beheerders van engagementfondsen moeten daarom goed kunnen bepalen welke kwesties belangrijk zijn voor bedrijven, sectoren en regio’s.” ↓

“De tweede factor is de rol die het bedrijf speelt in het grote geheel. Sommige van de meest krachtige engagements die wij hebben gezien, waren dialogen over kwesties als gezondheid en veiligheid met grote werkgevers in bepaalde regio's. Zo'n engagement kan niet alleen leiden tot verbeteringen bij de bedrijven zelf, maar via overloopeffecten ook tot best practices in een gehele regio. Een ander goed voorbeeld hiervan is de engagement met producenten van fossiele brandstoffen over diversificatie en de ontwikkeling van capaciteit voor hernieuwbare energie. De effecten buiten het bedrijf zelf zijn moeilijk te kwantificeren in het kader van impactbeleggen, maar ze laten wel de werkelijke kracht van engagement zien.”

Welke vaardigheden zijn nodig om een engagement aan te gaan?

“Het is essentieel om vast te stellen met welke materiële ESG-kwesties een bedrijf te maken heeft. Soms zijn die eenvoudig te identificeren en te meten, maar ze hebben helaas niet altijd het overloopeffect dat wij graag willen zien. Engagementspecialisten moeten inzicht hebben in een bedrijf, waar het voor staat en de sector waarin het actief is – net als een traditionele beleggingsspecialist. Maar daarnaast moeten ze ook veel weten over de betreffende duurzaamheidskwesties. Een langdurige relatie met managementteams helpt enorm, evenals kennis over best practices en de ontwikkelingen in de wereld van engagement.”

“Ook moeten ze hun standpunten goed onder woorden kunnen brengen en goed kunnen samenwerken. Een engagement levert voordelen op voor zowel beleggers als bedrijven. Sommige particuliere beleggers kiezen mogelijk bewust niet voor een activistische benadering, die meer gericht is op straffen dan op belonen. In plaats daarvan geven ze de voorkeur aan een meer constructieve engagement, waarbij ze wel verwachten dat de beheerder van het engagementfonds inziet wanneer een dialoog niet werkt en de tijd rijp is om van koers te veranderen.”

Ligt de focus van engagements te veel op milieukwesties en te weinig op maatschappelijke kwesties?

“Wat ons betreft is engagement over maatschappelijke onderwerpen niet minder belangrijk dan engagement over klimaatgerelateerde kwesties. Het punt is alleen dat vooruitgang op klimaatgebied sneller te meten is. Het is nou eenmaal makkelijker om te bepalen hoeveel de CO₂-uitstoot is afgenomen of waar energie wordt ingekocht dan te bepalen welke vorderingen zijn gemaakt in maatschappelijke factoren, die vaak meer kwalitatief van aard zijn.”

“Toch wordt ook op maatschappelijk vlak veel vooruitgang geboekt. Zo zien bedrijven in veel verschillende industrieën de noodzaak om een rolmodel te worden en de standaard te zetten voor andere bedrijven. Er zijn ook zeker meer engagements over maatschappelijke kwesties dan een paar jaar geleden. En vorig jaar zagen we echt een forse stijging in het stemmen bij volmacht over maatschappelijke kwesties.”

Is er bewijs dat engagementstrategieën werken?

“Er zijn wel enkele wetenschappelijke studies die beweren dat ze inderdaad werken. Een van de uitdagingen met het analyseren is echter dat engagement gericht op duurzaamheid nog niet zolang een formeler karakter heeft, ook al gaan engagementstrategieën al wat langer mee, en dat er een aantal jaar overheen gaat voordat er grote resultaten worden geboekt. Het hele proces is dus nog in volle gang. We zien op de markten steeds meer succes als het gaat om de mijlpalen voor de middellange termijn. Dat stemt ons optimistisch, maar we moeten nog wel afwachten wat het eindresultaat wordt. Aan onze kant proberen we ook wetenschappelijk onderzoek in de praktijk te ondersteunen, door samen met doctoraalstudenten per geval te analyseren wat een op duurzaamheid gerichte engagement tot een succes maakt.” ●

UITGELEGD IN 150 WOORDEN

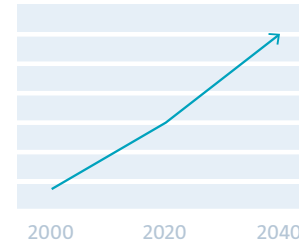
stemmen is het proces waarbij beleggers tijdens een aandeelhoudersvergadering aangeven of ze voor of tegen het beleid van een onderneming zijn. Er kan worden gestemd over routinezaken, zoals het goedkeuren van rekeningen of de herbenoeming van bestuurders, en over speciale resoluties om specifieke onderwerpen te behandelen. Dit recht wordt vaak uitgeoefend via stemmen bij volmacht, waarbij een vertegenwoordiger namens de belegger stemt. De vermogensbeheerder hoeft dan niet honderden vergaderingen persoonlijk bij te wonen.

Stemmen is voor actieve aandeelhouders, naast engagement, een manier om ondernemingen te beïnvloeden. Als er belangrijke kwesties zijn en de onderneming is niet bereid te luisteren naar aandeelhouders of andere belanghebbenden, kan stemmen op de aandeelhoudersvergadering van die onderneming een krachtig instrument zijn – vooral om de benoeming van bestuursleden tegen te gaan. De resultaten van stemmingen tijdens aandeelhoudersvergaderingen worden openbaar gemaakt. Als aandeelhouders tegen een voorstel stemmen, moet een onderneming maatregelen nemen.

VERBETERING DUURZAAMHEID IN DE TOELEVERINGSKETEN VAN VLEES EN VIS

De toeleveringsketens van vlees en vis zijn relevant voor beleggers.

De wereldwijde totale vleesconsumptie is de afgelopen 20 jaar verviervoudigd en zal in de komende twee jaar nog eens verdubbelen.

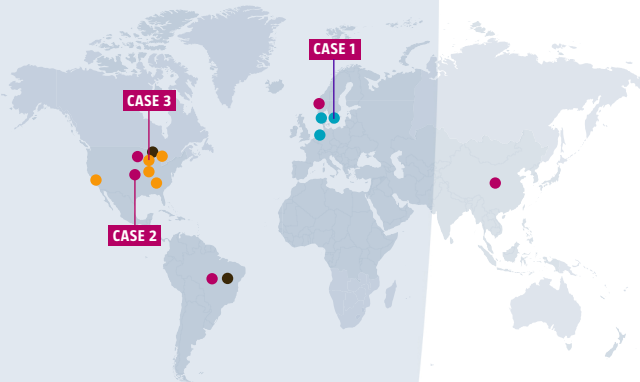

De voedselproductie veroorzaakt een kwart van de broeikasgassen in de wereld.

De bio-industrie was grotendeels verantwoordelijk voor de uitbraak van de varkensgriep, die duizenden mensen het leven kostte en een enorm verlies aan inkomsten veroorzaakte.

Engagement

In de periode 2016-2019 was Robeco in dialoog met 16 ondernemingen afkomstig van 4 continenten.

Ondernemingen actief in:

- Specialistische chemicaliën
- Vleesverwerking
- Fastfood- en kruideniersketen
- Producent van voedingsmiddelen

Focus

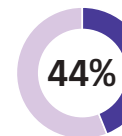
Het engagementprogramma is opgebouwd rond vijf belangrijke engagementdoelstellingen.

Resultaten

Gedurende de drie jaar hebben we 55% van onze engagementdialogen succesvol afgesloten.

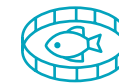
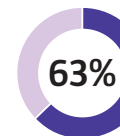
Arbeidsnormen

Dierenwelzijn

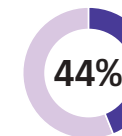
Innovatie

Aquacultuur

Productkwaliteit

Voorbeelden van behaalde successen

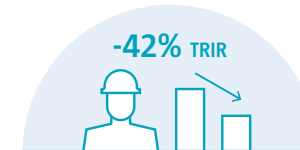

CASE 1 Een onderneming gaf de commercialisering van probiotica en gezondheidsproducten voor dieren een impuls (12% over alle kwartalen). De onderneming scherpste de duurzaamheidsvereisten voor leveranciers aan en rapporteerde dat 82% van de omzet in lijn was met een van de drie Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

SDG 2
ZERO HUNGER

SDG 3
GOOD HEALTH AND WELL-BEING

SDG 12
RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

CASE 2 Een onderneming had te kampen met controverses rond lonen en met uitvoeringsproblemen op het gebied van gezondheid en veiligheid. Onze engagement hielp de onderneming robuuste beleids-wijzingen door te voeren, audits in te voeren en de gezondheidsrisico's te beperken. Dit resulteerde in een daling van het totale aantal registreerbare incidenten tot onder het sectorgemiddelde.

CASE 3 Een onderneming verbeterde de praktijken op het gebied van dierenwelzijn (en scoort nu op het tweede niveau als het gaat om dierenwelzijn in de veehouderij) en koopt 100% Marine Stewardship Council-gecertificeerde vis in.

WOORDEN OMZETTEN IN DADEN

Daniëlle Essink

Waarom de aandacht van beleggers historisch gezien minder uitgaat naar maatschappelijke kwesties

“Bij engagement spelen maatschappelijke factoren een heel belangrijke rol voor beleggers. Maar historisch gezien richten beleggers zich meer op ecologische en bestuurlijke factoren, waarschijnlijk omdat er simpelweg meer data beschikbaar is. En beleggers zijn gek op data. Het is een makkelijke manier om een onderwerp te begrijpen. Maatschappelijke factoren hebben vaak meer betrekking op de impact op mensen, die moeilijker te meten is. Of het gaat over plekken ver weg van onze kantoren, wat de uitdaging nog veel groter maakt. We zien echter voortgang op het gebied van deze uitdaging. In mijn ogen speelt de SFDR hier een belangrijke rol in, omdat die van bedrijven en beleggers vereist dat ze meer rapporteren over dit onderwerp. Daarom verwachten we dat ook de drang naar meer transparantie over maatschappelijke onderwerpen toeneemt.”

Robert Dykstra

De valkuil om meer transparantie te zien als het einddoel van engagement

“Transparantie was altijd al een vast onderdeel van onze engagements. Maar het is echt een grote fout om te hard van stapel te lopen als het gaat om rapportages en transparantie. Volgens het oude gezegde kun je niet managen wat je niet kunt meten. Het uitgangspunt is dan ook altijd om uit te breiden wat veel van deze bedrijven al rapporteren over hun ESG-prestaties en bedrijfsvoering. Je moet alleen wel oppassen voor de valkuil dat je dit gaat zien als einddoel. Eigenlijk is rapportage slechts een middel om tot een resultaat te komen, maar daar moet je niet stoppen natuurlijk. Het risico is vaak dat de dialoog op dat moment toch stopt, nog voordat er betekenisvolle resultaten zijn geboekt.”

Laura Bosch

Over de rol van engagement in actief beheer

“Engagement is voor ons een instrument om het risicorendementsprofiel te verbeteren van de bedrijven die we selecteren voor onze portefeuilles. Dat is vooral belangrijk bij een actieve beleggingsbenadering, omdat we het inzicht dat we opdoen tijdens een engagement kunnen gebruiken voor de onderbouwing van onze beleggingscases. Het helpt om kapitaal te alloceren naar de bedrijven die echt het meest duurzaam zijn. Daarnaast is engagement ook een instrument om te besluiten of we al dan niet belegd willen blijven in bedrijven, door te kijken naar hun praktijken en hun reactie op onze engagement.”

Daniëlle Essink

Beleggers moeten maatschappelijke kwesties proactiever benaderen

“Uit een recent rapport van Share Action blijkt dat de beleggerswereld over het algemeen heel reactief handelt. Zo komen beleggers bijvoorbeeld pas in actie nadat een incident met een lokale gemeenschap rond een mijnbouwproject in het nieuws is gekomen. Wij streven naar een meer proactieve benadering. Daarom gaan we met bedrijven in gesprek over de aandacht voor mensenrechten in de gehele bedrijfsvoering, liefst voordat er problemen ontstaan. Veel bedrijven houden zich al wel bezig met deze kwesties en dus is het onderwerp niet nieuw voor ze als we in gesprek gaan. Maar toch laten we weten welke raamwerken wij belangrijk vinden, om er zeker van te zijn dat die zijn geïmplementeerd.”

Robert Dykstra

Over het selecteren van engagementthema's

“Naast ons overleg met verschillende belanghebbenden, zoals klanten, beleggingsteams en externe experts, kijken we ook naar een aantal ontwikkelingen waarvoor de tijd misschien rijp is om er een nieuwe engagement over te beginnen. Zo gaan we al jarenlang engagements aan over klimaatverandering, in allerlei vormen en in uiteenlopende sectoren. Een van de nieuwe invalshoeken op dit gebied is biodiversiteit. Daarom kijken we naast ons op biodiversiteit gerichte engagementprogramma ook naar het engagement-programma Nature Action 100+, een variant op het gezamenlijke engagement-initiatief Climate Action 100+.”

Laura Bosch

Engagement als een instrument om risico te beperken

“Als beleggers proberen we de bedrijven in onze portefeuilles te beïnvloeden via een dialoog, waarbij we ze stimuleren om over te stappen op duurzame praktijken. Het idee is dat we deze bedrijven helpen risico's te beperken, of juist om kansen te benutten. Als bedrijven duurzamer worden, heeft dat ook effect op de samenleving als geheel. Ze hebben namelijk impact op lokale gemeenschappen en de omgeving waarin ze actief zijn. Wij beleggen in bedrijven die een positieve bijdrage leveren via hun praktijken en de manier waarop ze hun producten verkopen op de markt.”

EERLIJKE LONEN IN DE KLEDINGSECTOR

De betaling van eerlijke lonen kan het leven van werknemers verbeteren en tegelijk een positieve impact op de onderneming hebben.

Een verweven industrie

De wereldwijde kledingindustrie heeft naar schatting een omvang van USD 2,5 biljoen en biedt werk aan meer dan 60 miljoen mensen van over de hele wereld. De gefragmenteerde toeleveringsketen is blootgesteld aan arbeidsgerelateerde risico's door het arbeidsintensieve productieproces met veel handwerk.

Betaling van hongerlonen

Arbeiders in de kledingsector worden veelal blootgesteld aan buitensporig overwerk, seksuele intimidatie, onveilige arbeidsomstandigheden en hongerlonen. Het stimuleren van eerlijke lonen zou de levensstandaard van arbeiders en hun gezinnen verbeteren en tegelijkertijd de industrie veerkrachtiger maken.

Business case

De betaling van eerlijke lonen is een maatstaf voor de manier waarop een merk zijn wereldwijde toeleveringsketen beheert en de reputatierisico's minimaliseert. Dit komt tot uiting in de verantwoordelijkheid die de onderneming neemt voor directe en indirecte werknemers.

Samenwerking

Dit was een gezamenlijke engagement met het Platform Living Wage Financials (PLWF), dat EUR 4,8 biljoen aan beheerd vermogen vertegenwoordigt.

Engagement

In de periode 2018-2021 was Robeco in dialoog met negen ondernemingen uit Europa, Azië en Noord-Amerika.

Aantal activiteiten

108

interacties met ondernemingen

Activiteiten per aanspreekpunt

Bestuursleden	5%
IR	37%
ESG-experts	44%

Activiteiten per contacttype

E-mail	39%
Conference call	32%
Open brief	16%
Aandeelhoudersvoorstel	2%

Voorbeelden van behaalde successen

CASE 1 Een onderneming heeft zich verbonden aan de Global Purchasing Practices van ACT, doelen opgesteld voor de betaling van eerlijke lonen, en salarisgegevens van leveranciers openbaar gemaakt in belangrijke inkooplanden.

CASE 2 Een onderneming heeft een lijst met leveranciers openbaar gemaakt, waarin een beoordeling van de maatschappelijke en milieurisico's bij inkooplocaties is opgenomen.

CASE 3 Verschillende ondernemingen zijn begonnen met het verzamelen van salarisgegevens in hun toeleveringsketen en hebben die afgezet tegen internationaal erkende schattingen voor eerlijke lonen.

Focus

Het engagementprogramma is opgebouwd rond zes belangrijke engagementdoelstellingen.

Resultaten

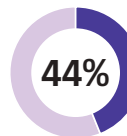
Gedurende de drie jaar hebben we 56% van onze engagementdialogen succesvol afgesloten.

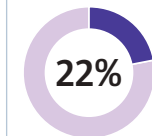
Beleid

Transparantie

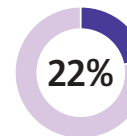
Engagement met belanghebbenden

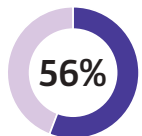
Inkoop-activiteiten

Herstel-mechanismen

Monitoring performance

Onderneming	Totaal resultaat	Beleid	Transparantie	Engagement met belanghebbenden	Inkoop-activiteiten	Herstel-mechanismen	Monitoring performance
Adidas	✓	—	✓	✓	✓	✓	✓
Asics Corp.	✗	✗	✗	●	✗	✗	✗
Burberry Group	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓
Gap	✗	✗	✓	●	✓	●	✗
Hanesbrands, Inc.	✓	✗	✓	✗	✓	●	✓
Inditex	✓	✓	✗	✓	✓	●	✗
Nike	✗	✓	●	✗	✗	✗	✓
Philips-Van Heusen Corp.	✓	—	✓	●	✓	✗	✓
The Home Depot	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗

● Positieve voortgang ● Geen voortgang ● Negatieve voortgang ✓ Succesvol afgesloten ✗ Afgesloten zonder succes — Aanwezig voor engagement

BESCHERMING VAN DE AARDE OVERKOEPELEND ENGAGEMENTTHEMA VOOR 2022

Het beschermen van natuurlijke hulpbronnen en het streven naar netto nul staat in 2022 centraal in de vier nieuwe engagementthema's van Robeco.

In 2022 ligt veel nadruk op het beschermen van de eindige hulpbronnen van onze planeet via decarbonisatie en beheer van hulpbronnen, en op het bevorderen van de menselijke ontwikkeling via meer diversiteit op de werkvloer. De belangrijkste onderwerpen daarbij zijn 'Netto-nuluitstoot', 'Beheer van natuurlijke hulpbronnen: water en afval', 'Diversiteit, gelijkheid en inclusie' en 'Nature Action 100'.

Elk jaar kiest het Active Ownership-team van Robeco nieuwe engagementthema's die de komende drie jaar de volle aandacht krijgen. Robeco voert een actieve dialoog met bedrijven waarvan Robeco aandelen of obligaties bezit. Het is al jarenlang een succesvol middel gebleken om de prestaties op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur (environmental, social and corporate governance; ESG) te verbeteren. ↓

1. Netto-uitstoot van nul

Het thema netto-nuluitstoot vloeit voort uit onze ambitie om het volledige beheerde vermogen van Robeco in 2050 CO₂-neutraal te laten zijn. Het is onderdeel van de algemene internationale toezegging om te voldoen aan het Akkoord van Parijs, dat streeft naar een maximale opwarming van de aarde met 2 graden Celsius in 2100. Hiervoor moet de wereld in 2050 CO₂-neutraal zijn.

“Tijdens de COP26-klimaatop is nogmaals benadrukt hoe belangrijk het is dat beleggers hun engagement op dit thema verder opvoeren”, zegt Carola van Lamoën, hoofd Sustainable Investing bij Robeco. “Het thema bouwt in feite voort op het thema dat we in 2020 introduceerden en dat zich richtte op bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot. Die hebben weliswaar enige vooruitgang geboekt maar lopen nog steeds achter in hun transitie naar netto nul.”

“We richten ons nu op bedrijven waarvan het licht op geel staat en niet op bedrijven die op rood staan en waar de transitie dreigt te mislukken. Die selecteren we voor een meer intensieve klimaatengagement in het thema ‘Versnelling richting Parijs’ dat we hebben gelanceerd in 2021.”

2. Beheer van natuurlijke hulpbronnen

Het thema beheer van natuurlijke hulpbronnen richt zich vooral op bedrijven waarvoor zowel watergebruik als beheer van afvalwater een materieel probleem is. Beleggers moeten rekening houden met de hoeveelheid schoon water die bedrijven nodig hebben om bepaalde producten te maken – dat vaak wordt onttrokken op plaatsen waar water toch al schaars is – terwijl de lozing van vervuild afvalwater voor hen nog steeds een probleem vormt.

“Een thema dat de vragen rond watergebruik en afvalwater combineert, aan de kant van zowel inname als uitstoot, biedt de flexibiliteit om een actieve dialoog aan te gaan over andere incidenten rond het gebruik van natuurlijke hulpbronnen”, aldus Peter van der Werf, Senior Manager Engagement.

“Water en afval zijn van kritische invloed op de veerkracht van de aarde. De milieuregelgeving neemt snel toe, zowel voor ondernemingen als voor beleggers. Dit engagementthema richt zich daarom op ondernemingen die te maken hebben met milieuvraagstukken zoals mijnbouw op zee en op land, uitstoot van PFA-chemicaliën, waterschaarste, agrochemisch afval en plastic afval.”

3. Diversiteit, gelijkheid en inclusie

Ook de ontwikkeling van de mens is essentieel voor een wereld die duurzamer en welvarender is. De voordelen die meer inclusie met zich meebrengt, spelen daarbij een grote rol. Dit thema bouwt voort op eerdere activiteiten ter bevordering van diversiteit in de werkomgeving, onder andere door gelijkheid te stimuleren – met name van vrouwen in hogere functies, ook op directieniveau – en te zorgen dat iedere stem wordt gehoord.

“Via hun personeelsbeleid spelen ondernemingen een doorslaggevende rol in het creëren van een diverse, gelijkwaardige en inclusieve (DGI) werkomgeving”, aldus Engagement Specialist Laura Bosch. “Het bewijs stapelt zich op. Een personeelsbestand met uiteenlopende overtuigingen, achtergronden en ervaringen kan bijdragen aan een duurzaam rendement op lange termijn, maar ook de onderneming op koers houden voor de toekomst.”

“Ons engagement streeft naar het inbedden van DGI in het personeelsbeleid van ondernemingen, met heldere doelstellingen voor het versterken van DGI in de praktijk en de meetbare resultaten daarvan. Wij verwachten ook van ondernemingen dat ze belangrijke gegevens en resultaten over de samenstelling van hun personeelsbestand, promotie, werving, personeelsverloop en gelijke beloning meten en publiceren.”

4. Nature Action 100

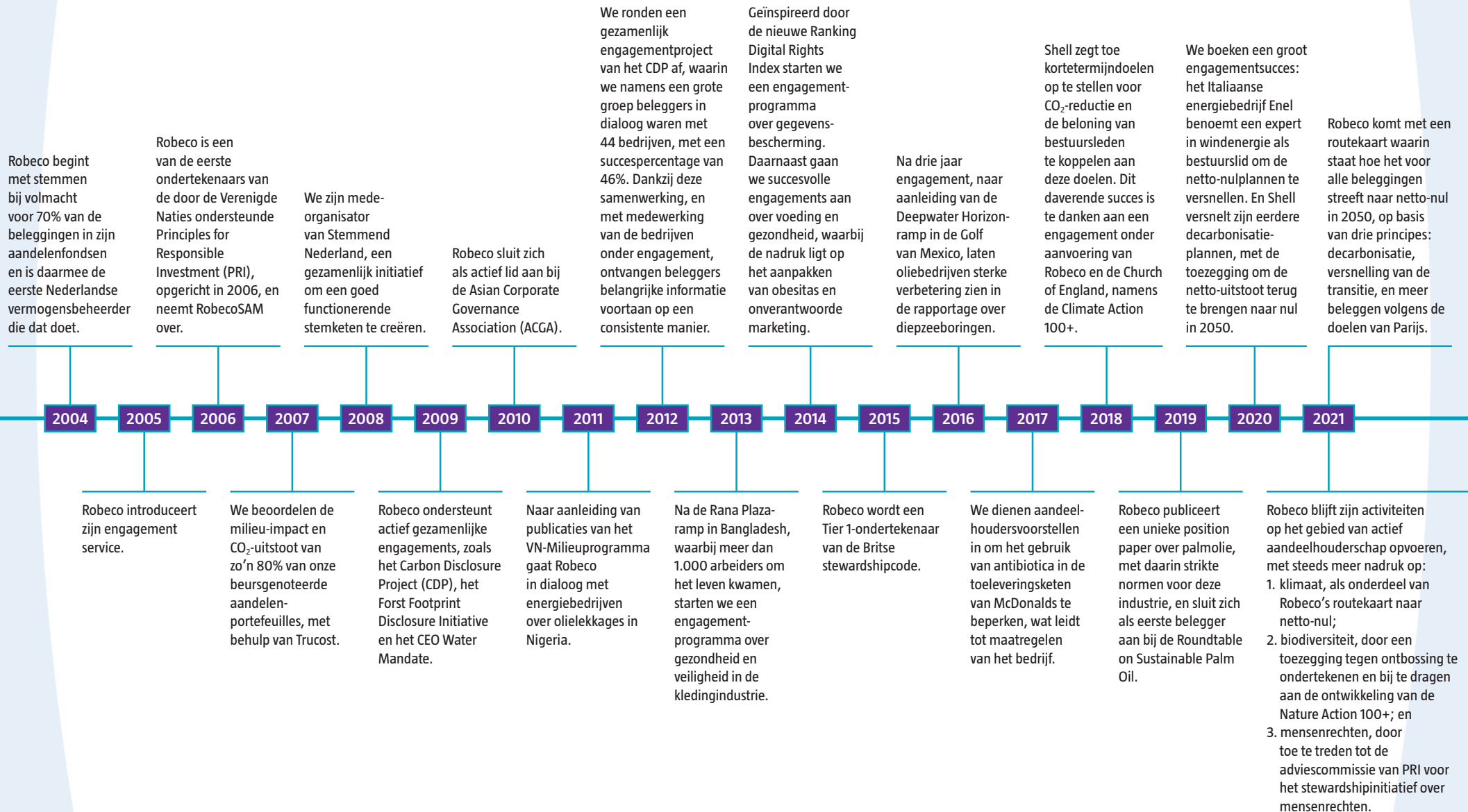
Het laatste thema is een nieuwe samenwerking ter bescherming van de natuurlijke omgeving en de miljoenen dier-, plant- en zeediersoorten die daarin leven – waarvan er vele door menselijke

activiteiten worden bedreigd. Dit thema borduurt voort op ons eerdere werk op het gebied van biodiversiteit en de bestaande samenwerking met andere beleggers in Climate Action 100+. Robeco is een van de grote beleggers die de ontwikkeling van dit nieuwe samenwerkingsverband stimuleren.

“Volgens het IPBES Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services wordt ongeveer 25% van alle soorten op aarde in 2050 met uitsterven bedreigd, wat neerkomt op ruwweg een miljoen plant- en diersoorten”, aldus Van Der Werf. “Tegen het einde van de eeuw loopt maar liefst 50% van alle soorten dat risico.”

“Deze engagement is onderdeel van een wereldwijd engagementprogramma, een samenwerking die voortborduurde op de ervaringen die we hebben opgedaan met Climate Action 100. De focus van het engagement ligt op terrestrische, zoetwater- en mariene ecoregio's. We richten ons daarbij op afhankelijkheden en de potentiële impact op de biodiversiteit, zoals ontbossing, overbevissing en vervuiling.” ●

18 JAAR SUCCES MET ACTIEVE ENGAGEMENT

BELANGRIJKE INFORMATIE

Robeco Institutional Asset Management B.V.), hierna Robeco, heeft een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam als beheerder van instellingen voor collectieve beleggingen in overdraagbare effecten (ICBE's) en alternatieve beleggingsfondsen (AIF's).

Deze publicatie is uitsluitend bedoeld voor professionele beleggers. De informatie in deze publicatie is derhalve niet bedoeld voor derden, zoals particuliere klanten, en het is niet toegestaan deze informatie geheel of gedeeltelijk aan hen te verstrekken.

Deze publicatie bevat informatie over Robeco's specifieke vaardigheden, maar is geen aanbeveling om financiële instrumenten te kopen of verkopen. Robeco is niet aansprakelijk voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van enige uitdrukkelijke of stilzwijgende mening of informatie opgenomen in dit document. Alle rechten van Robeco met betrekking tot deze publicatie blijven voorbehouden aan Robeco.

Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Robeco.

© Robeco – april 2022

Contact

Robeco

Postbus 973
3000 AZ Rotterdam
Nederland

T +31 10 224 1 224
I www.robeco.com

ROBECO
The Investment Engineers